LAIKAS

Nr. 101 VI M.

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 23 DE OCT. — SPALIO 23 D. 1953 M.

Pasitarimai-naujas ginklas

TRYS MINISTERIAI LONDONE

Neseniai išsiskirstė iš Londono konferencijų salės trys užsienių reikalų ministeriai — JAV-bių Foster Dulles, Anglijos A. Eden ir Prancūzijos G. Bidault. Trijų ministerių pasitarimų tema buvo galutinai užbaigti atsakymą Kremliui dėl keturių (ar penkių) "didžiųjų" konferencijos, kuri turėtų įvykti Lugane, Šveicarijoje. Ankstyvesnia Maskvos nota reikalaujama, kad būtų penkių konferencija ir svarstytų visus pasaulio taikos klausimus, o vakariečiai siūlo tik keturių konferenciją ir pirmoj eilėj Vokietijos sujungimo ir Austrijos taikos klausimais. Prancūzų ir anglų kairieji laikraščiai skelbia, kad Maskva su vakariečių pasiūlymu nesutiks, nes ji dar nenori nusileisti vakariečių reikalavimams ir atsisakyti savo šaltojo karo politikos. Foster Dulles taip pat nėra linkęs daryti Maskvai daugiau nuolaidų, kai tuo tarpu Churchillis, priešingai, norėtų bet kuriuo būdu išsaugoti dabartinę padėtį, kas reikštų naujas nuolaidas Kremliaus ponams. Bolševikams atsisakius priimti ir šį vakariečių pasiūlymą, Churchillis yra pasiryžęs pats vykti Maskvon ir ten mėginti paskutines galimybes perkalbėti Malenkovą ir Molotovą atsisakyti savo užsispyrimo. Ar šiam senam politikui pavyks šis manevras, sunku spėti, bet reikia manyti, kad ir jis negalės daryti daugiau nuolaidų, negu kiti Vakarų kraštai, nuo kurių politikos Anglija šiuo metu taip pat priklauso.

Kiti konferencijos punktai nėra visiškai aiškūs. Iš oficialaus paskelbimo tiktai žinoma, kad ten buvo visų trijų nutarta laikytis ankstyvesnių pareiškimų Triesto klausimu, bet nesiskubinti iš ten išvesti savo kariuomenės. Atrodo taip pat, kad amerikiečiai reikalauja iš prancūzų Indokinijai duoti nepriklausomybę ir tuo išmušti propagandinį ginklą iš kovojančių komunistų rankų. Prancūzai tuo nepatenkinti, bet, laikui bėgant, turės sutikti, nes kitos išeities nebus.

PRIEŠ KREMLIAUS PROPAGANDĄ

Savotiškais pasiūlymais Maskvai vakariečiai stengiasi ištraukti propagandinį pranašumą iš komunizmo rankų. Tie pasiūlymai būtų galima išskirstyti taip: pasitarimai keturių "didžiųjų" dėl Vokietijos ir Austrijos; pirmiesiems pasitarimams pavykus, galėtų būti penkių "didžiųjų", t. y. priimant ir komunistinę Kiniją, Azijos taikos reikalais; Rytų ir Vakarų nepuolimo sutartis dešimčiai metų.

Pirmu pažvelgimu atrodo, kad Vakarai daro perdideles nuolaidas Kremliui. Tačiau, giliau įsižiūrėjus, galima pastebėti, kad tai yra tik propagandinis ir kartu diplomatinis manevras, nes visi pasiūlymai sąlygojami iš jų išeinančių pasitarimų eiga ir pasisekimu. Jeigu Maskva norėtų sušaukti penkių konferenciją, turi pirmiau atsižadėti dabartinės savo politikos Vokietijos ir Austrijos atžvilgiu. Darant nepuolimo sutartį, turėtų Kremliaus ponai atsisakyti šaltojo karo būdų ir kartu prodyti prieš internacionalinį komunizmą savo silpnumą. Penkių pasitarimas visai nėra nauja proga komunstinei Kinijai patekti į Jungtines Tautas, nes apie tai nė nekalbama. Taigi atrodo, kad visi šie pasiūlymai yra ne kas kita, kaip tik propagandos pastatymas prieš komunistų propagandą, norint duoti jai stipresnį smūgį ir pasauliui parodant, kad Maskvos visi taikos siūlymai yra tik muilo burbulas. Kokių priemonių griebsis Kremliaus ponai, dar neaišku, bet iš anksto galima spėti, kad šie pasiūlymai nebus priimti. Tuo tarpu politika eis tolimesnių konferencijų ir įtampos keliu.

Urugvajaus Lietuvių Vyčių tautinių šokių grupė

TRIESTAS — VAKARŲ SUSITARIMŲ KLIŪTIS

Nauja Vakarų susitarimų kliūtis šiuo metu yra Triesto klausimo išsprendimas. Staigus amerikiečių posūkis, pervedant Triesto laisvąją zoną italams, padarė tuo reikalu perversmą vakariečių santykiuose. Prie jo prsidėjo anglai ir prancūzai. Jugoslavai nenori pripažinti to nutarimo ir atsižadėti savo pretenzijų į visą Triesto sritį. Tiek italai, tiek jugoslavai sutraukė kariuomenes į pasienius ir prie Adriatiko jūros pakraščių. Tačiau tvirta trijų Vakarų valstybių laikysena šiek tiek apramino jugoslavų kraują ir, atrodo, su laiku klausimą išspręs italams palankia kryptimi. O italai už tai atsilygins besąlyginiu prisidėjimu prie Atlanto Santarvės. Nors Jugoslavijos prestyžas ir turės nukentėti, bet vakariečiai labiau vis tik pasitiki italais, nęgu tarp Maskvos ir Vakarų svyruojančia komunistine Jugoslavija. Kad nekiltų susirėmimų, vakariečiai turės dar ilgokai budėti šiame labai svarbiame Adriatikos jūros uoste. Bet toks sprendimas pašalins vieną kliūtį Europos demokratiškų valstybių vienybei.

Atrodo, kad pastaruoju metu vakariečiai susirado naują kovos ginklą — pasitarimus. Pasitarimais gal išlygins tarpusavy kilusius nesklandumus ir labiau susijungs prieš bendrą priešą. Bet tos konferencijos yra taip pat pavojingas ginklas, kaip skelbia amerikiečių spauda, nes gali visus reikalus pastatyti į mirties tašką ir atimti viltį pavergtosioms tautoms. Jeigu perdidelių nuolaidų nepadarys, vakariečiai pasaulio akyse tikisi laimėti pirmenybę propagandoje, o tuo pačiu ir šaltajame kare. Tačiau reikės dar gerokai palaukti, kol išryškės tų visų pasitarimų ir pasiūlymų vaisiai. — **P. S.**

* Vykdomoji Taryba kreipėsi į Amerikos Balso Europoje direktorių D'Alessandro, kad padidintų lietuviškųjų transliacijų per Am. Balsą siuntimą ir šias transliacijas vėl duotų 4 kartus per diena. Pastaruoju metu AB iš Europos lietuviškąsias transliacijas iš 4-rių kar[illegible] per parą sumažino iki vieno karto.

JAUNIMO KLAUSIMU

(ŽODIS DRAUGIJOMS)

Paskutiniuoju metu mūsų visuomenės tarpe pastebimas gyvas susidomėjimas lietuvišku jaunimu ir reiškiamas susirūpinimas dėl jo apsaugojimo nuo nutautėjimo ir nutolimo nuo lietuviškos bendruomenės. P. J. Čikšto iškelta mintis steigti mūsų jaunimui pavyzdingą lietuvišką klubą ir p. p. Stankūnų įspūdinga dovana jaunimo auklėjimo tikslams, priduoda šiam klausimui ypatingos reikšmės.

Pavienių asmenų ar naujai kylančių sambūrių pastangos toje srityje neturėtų, tačiau, nustelbti ar sukelti mūsų seniai veikiančių draugijų nepasitenkinimą, kaip kad tenka pastebėti iš kai kurių pasireiškimų. Jaunimo išsaugojimo ir pritraukimo reikalu mūsų senesnės draugijos gali ir turi daug nuveikti. Tikrovėje nuo jų pastangų pasisekimo priklauso būsimųjų vadovų ir veikėjų paruošimas. Nepakanka nesenai skaityto pasakymo, kad "duokite mums jaunimą, o mes mokėsime išlaikyti jį lietuviškoje dvasioje." Jaunimą reikia patraukti, sudominti, pavilioti. Niekas jo neduos, ir pats savaime jis neateis. Iš kitos pusės, mūsų tarpe turime kelis tikrai įdomius pavyzdžius, kaip reikia to siekti. Prieš kiek laiko teko skaityti apie SLA Kordobos Skyriaus įsteigtą šeštadienių lietuvišką mokyklą, kurioje vaikai mokomi lietuviškų dainų, šokių, papročių ir drauge gauna bendras žinias apie gimtąją kalbą, Tėvynės istoriją ir geografiją. Nežinau, ar mokykla tebeveikia, tačiau bet kuriuo atveju mintis yra tikrai graži, palyginant lengvai pravedama ir galinti atnešti labai didelės naudos.

Antras pavyzdys, tai p. A. Mikelionienės vedamas Villa Lugano Lietuvių Centro globoje vaikučių meninis sambūris. Žaizdami, dainuodami, šokdami ir vaidindami gimtąja kalba, vaikai gauna neišdildomą lietuviškumo pagrindą. Nėra abejonės, kad jų sielose kraunamos tautinės vertybės, atėjus laikui, duos puikius žiedus lietuviškos visuomenės garbei ir pasitenkinimui.

Ar Susivienijimas Lietuvių Argentinoje, Mindaugas ir Nemunas Berisse ir kitos lietuviškos draugijos, turinčios savo patalpos, negalėtų pasekti viršminėtais pavyzdžiais? Žinau ir puikiai suprantu, kad mūsų draugijų veikėjai yra užkrauti darbais ir pareigom. Jaunimo reikalas, tačiau, yra gyvybinės svarbos pačiom draugijom ir laiko tam reikėtų atrasti. Iš kitos pusės, Argentinos Lietuvių Bendruomenės Apylinkės ir C. V. tikrai neatsisakytų ateiti į talką šiam svarbiam reikalui. Pridera, kad namų šeimininkai, atseit, mūsų savišalpinių draugijų valdybos imtųsi pirmo žingsnio, parodydamos susidomėjimo ir noro paimti savo globon jaunimo spietimą šeštadienio mokyklų, meninių sambūrių ar kitokiais būdais.

Leonardas Sruoga

LIETUVOS LAISVINIMO DARBE

PASIKALBĖJIMAS SU LIETUVOS LAISVĖS KOMITETO PIRMININKU P. SIDZIKAUSKU

Klaus.: Pone Sidzikauskai, Lietuvos Laisvės Komitetas New Yorke palaiko santykius su tarptautinėmis organizacijomis ir kitų Sovietų pavergtųjų tautų politiniais organais bei seka Jungtinių Tautų posėdžius. Ką Tamsta galėtum pasakyti apie šiuo metu New Yorke vykstančią Jungtinių Tautų Pilnaties Sesiją? Ar ir kas iš jos darbų gali būti įdomu lietuviams Tėvynėje?

Atsak.: Pereitą mėnesį prasidėjusios Jungtinių Tautų Pilnaties Sesijos dienotvarkėje yra eilė klausimų, kurie yra įdomūs lietuviams ir kurių svarstymas Jungtinėse Tautose turės atskleisti Maskvos vyriausybės nusikaltimus tarptautinei teisei ir žmogiškumui. Yra tai žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, spaudos, laisvės, tremtinių, karo belaisvių ir kiti klausimai. Tačiau, mūsų požiūriu, bene svarbiausias yra **priverčiamojo darbo** klausimas.

Klaus.: Kaip tas klausimas iškilo Jungtinėse Tautose?

Ats.: Greit sukaks 25 metai, kai Tarptautinis Darbo Biūras stengiasi pagerinti dirbančiųjų būklę ir sudrausti išnaudojimą žmogaus žmogumi visur ten, kur tokia sistema yra praktikuojama. Amerikos Darbo Federacija apskundė Sovietų Sąjungą praktikuojant priverčiamą darbą ir vergų darbo stovyklų sistemą. Jungtinių Tautų Ekonominė ir Socialė Taryba, kuri buvo susirinkusi prieš dviejus metus čili valstybės sostinėje Santiago, rado, kad tas skundas yra pagrįstas ir kad kaikurių valstybių praktikuojamas priverčiamas darbas yra nesuderinamas su tų valstybių tarptautiniais įsipareigojimais ir todėl turi tarptautinės reikšmės. Tam klausimui ištirti, abi organizacijos — Jungtinių Tautų Ekonominė ir Socialinė Taryba ir Tarptautinis Darbo Biūras — sudarė specialų komitetą, kurio pirmininkas yra Indijos atstovas Sir Ramasvami Mudaliar ir nariai — Norvegijos atstovas Paal Berg, buv. Auščiausiojo Norvegijos Teismo pirmininkas, ir Peru valstybės atstovas, ministeris Enrique Garcia Sayan. Sakytas Komitetas vedė tardymus New Yorke ir Ženevoje, susipažino su darbą reguliuojančiais įstatymais ir potvarkiais ir apklausė daugybę liudytojų.

Klaus. Ar laisvėje esantieji lietuviai ar politiniai lietuvių organai turėjo kokių santykių su tuo komitetu?

Ats.: Taip. Lietuvos Laisvės Komitetas New Yorke pateikė apsčiai davinių ir įstatyminių nuostatų, pavaizduojančių darbininko būklę bolševikų okupuotoje Lietuvoje, o taip pat ir įrodymų, kad šių dienų Lietuvoje yra visa eilė priverčiamojo darbo stovyklų, kuriose kankinami ir marinami tūkstančiai lietuvių. Be to, Lietuvos Laisvės Komitetas pateikė įrodymų, kad šimtai tūkstančių lietuvių politiniais sumetimais yra okupanto ištremti į Sibirą, Kazakstaną, Altajų ir kitas Sovietų Sąjungos vietas ir ten patalpinti vergų darbo stovyklose. Dokumentais ir liudytojų parodymais Komitetas pavaizdavo nepakenčiamas sąlygas, kuriose ištremtieji lietuviai yra priversti gyventi.

Klaus.: Ar kas nors lietuvių liudijo Tamstos suminėtam specialiam Komitetui?

Ats.: Visa eilė. Jų parodymai padaryti po priesaika ir tinkamai paliudyti buvo įteikti raštu, o Dr. Mykolas Devenis, Lietuvos Laisvės Komiteto paprašytas, davė JT Komitetui parodymus žodžiu.

Klaus.: Ką bendro turi dr. Devenis su priverčiamojo darbo klausimu?

Ats.: Labai daug. Dr. Devenis, nors ir Amerikos pilietis, buvo pirmosios bolševikų okupacijos pradžioje suimtas Lietuvoje, NKVedistų tardytas, kankintas, nuteistas ir ištremtas į Vorkutą, Pečoros upės žiotyse. Vorkutos priverčiamojo darbo stovykla yra tikras pragaras žemėje. Dr. Devenis išbuvo tame pragare daugiau metų ir tik dėl to, kad jis yra gydytojas, išliko gyvas. 1942 m. jis buvo Amerikos vyriausybės išlaisvintas. Taigi dr. Devenis yra gyvas bolševikų žiaurumo ir nekaltų žmonių kankinimo liudytojas. Jis pavaizdavo sąlygas, kuriose gyvena ir miršta nelaimingosios komunistų režimo aukos, jų tarpe daugelis lietuvių.

Klaus.: Ar specialusis JT ir Tarpt. Darbo Biūro Komitetas baigė savo darbą,

Ats.: Taip. Jis surašė platų ir dokumentuotą 621 spausdinto puslapio raportą, kurį š. m. gegužės mėn. įteikė JT Ekonominei ir Socialinei Tarybai. Tame raporte Komitetas atskleidžia esamumą Sovietų Sąjungoj dviejų priverčiamojo darbo sistemų, kurių viena naudojama politinei prievartai ir baudimui už politinius įsitikinimus, o antroji — vartojama ekonominiams tikslams. Tai konstatavęs, specialusis Komitetas savo raporte pareiškė štai ką:

> „Priverčiamojo darbo sistemą liečiantieji faktai yra tokio svarbaus ir rimto pobūdžio, kad jie esminiai pažeidžia pagrindines žmonių teises, stato į pavojų darbo žmonių laisvę ir teisinę padėtį, ir laužo Jungtinių Tautų Chartos įsipareigoji-

(Nukelta į 2 psl.).

Ante los nostálgicos recuerdos de su amada Patria

Discurso del Excmo. y Revdmo. Monseñor Doctor Alfredo Pacini, Arzobispo Titular de Germia, Nuncio Apostólico, pronunciado durante el acto conmemorativo del 700 aniversario de la Coronación del Rey de Lituania Mindaugas en el salón de actos del Colegio del Sagrado Corazón, Montevideo.

RDOS. PADRES;

Señoras y Señores;

Miembros de la colectividad lituana;

Con sumo placer, y con profunda emoción, me encuentro en medio de vosotros, y en particular, de la cristiana y valerosa colectividad lituana, conmemorando, en esta fecha, el aniversario, siete veces secular, de la Coronación del Rey Mindaugas, que ha tenido la virtud de despertar en mí tantos y conmovedores recuerdos, y que hace desfilar por mi mente, en estos instantes, una serie de escenas, a cual más gloriosa, para los anales de esa probada Nación, que ha sabido convertir en páginas de triunfo, hasta los más crueles momentos históricos.

No puedo dejar de contemplar esas escenas, que me representan la adhesión firme de Lituania, a la doctrina de Cristo, abrazada en el año 1253, adhesión que llegó a hacer exclamar, a los mismos enemigos de la luz evangélica: "Lituania está demasiado aferrada a la Cruz."

Ni puedo olvidar, la santa preocupación de los Sumos Pontífices, hacía el pueblo lituano, desde Inocencio IV, que incendió a Lituania, con la antorcha de la fe cristiana, coronando al gran monarca que hoy festejamos, hasta Juan XXII, que respondió presuroso, a los llamados de Gediminas, Rey de los lituanos y rutenos, por la mayor cristianización de sus dominios, y León X, que alegró a la Nación, con la canonización del príncipe Casimiro hijo y patrono de Lituania, ante cuya preclara tumba se tenido la dicha de rezar, y Pío XI que alabó la fe y la piedad de ese País, conservada a través de tantas adversidades, y que firmó, complacido, el Concordato del año 1927; y finalmente, nuestro actual y augusto Pontífice Pío XII, que en 1949, instituyó en Roma el colegio eclesiástico de San Casimiro, cuyos alumnos tienen, en Tívoli, una bella mansión para vacaciones veraniegas, asegurando así, la formación del joven clero lituano, destinado a reparar las pérdidas sufridas, por la Iglesia, en aquella Nación.

No es menos elocuente, el hecho de que la Santa Sede, reconozca aún la soberanía de Lituania, y reciba a su representante diplomático, en el Vaticano, en la persona del Señor Estanislao Girdvainis.

Es muy natural, pues, y muy humano, que, en esta conmemoración jubilosa, vibren las almas, de todos los lituanos, aquí presentes, ante los nostálgicos recuerdos de su amada Patria y que, como otros tantos Hebreos, en el destierro babilónico, añorando el templo de Jerusalén, dirijan hoy sus ansiosas miradas, hacia sus propios hogares, y vuelen, sus pensamientos, hasta aquellas innumerables capillitas de campaña, y hasta aquellas elocuentes cruces de madera, esparcidas en todo el ámbito de la República, que con razón le merecieron el apelativo de "tierra de las cruces". Entre este, verdadero bosque imponente de signos de Redención, se destaca, por su característica expresión de tristeza, el llamado Rūpintojėlis o "Cristo pensativo".

Que este Cristo, que piensa en vosotros, y en vuestra Patria, y que al mismo tiempo, es objeto de vuestros pensamientos, tenga la virtud, de manteneros, siempre unidos, mis amados lituanos, con esa unión, por El, dejada en testamento; unidos entre vosotros, para poseer la fuerza y la caridad; unidos a vuestra Patria, en espíritu y en amor, y a través de vuestro representante diplomático, en este País; unidos a la Iglesia, vuestra Madre amante; unidos a Dios, por el cumplimiento fiel de su santa Ley, por la oración y el sacrificio; unidos como Cristo a la Cruz, a fin de que, siempre, llegue hasta vosotros, y descanse sobre vosotros, llena de inefable ternura, la mirada triste, la mirada profunda, de vuestro Cristo pensativo, vuestro Rūpintojėlis.

Que así sea.

Montevideo, 26 de Septiembre de 1953.

Nauja Liet. Bendruomenės Vadovybė

Argentinos Lietuvių Bendruomenė, kurios tikslas sujungti visus lietuvius be jokių politinių įsitikinimų ir pažiūrų skirtumo po viena lietuviška vėliava, kad pajėgtumėm išlaikyti tirpstančią lituvybę ir prisidėtumėm prie kovos už Lietuvos laisvę, buvo suorganizuota prieš trejus metus. Vienus metus vadovavo Laikinis Organizacinis Komitetas, o dabar nuo 1951 m. gruodžio mėn. atstovų išrinkta Taryba ir Centro Valdyba. Šiais metais senųjų vadovaujamų organų kadencija jau baigiasi. Dėlto spalio 18 d. Lietuvių Salėje buvo sušauktas visuotinis atstovų suvažiavimas, kuriame išsirinko naują vadovybę kitiems dviems metams.

Susirinkimą atidaré Tarybos pirm. **prof. D. Gruodis**, pakviesdamas į Garbės Prezidiumą **gen. T. Daukantą**, salės šeimininką kleboną **kun. dr. P. Brazį**, LICA atstovą **J. Gilvydį**, "A. L. Balso" ir "Laiko" redaktorius **K. Norkų** ir kun. **P. Garšvą**, seniausios ir jauniausios Apylinkių pirmininkus **P. Vaitkevičių** ir **J. Nakutį**. Darbo prezidiumą sudaré pirm. **L. Sruoga**, sekretoriai — **agr. A. Šantaras** ir **p. D. Baranauskienė.**

Atidarymo kalboje Tarybos pirm. prof. Gruodis trumpai nusaké Lietuvių Bendruomenės nueitą kelią ir atliktus darbus lietuvių organizavime. Paaiškėjo, kad jau yra septynios apylinkės, kurios daugiau ar mažiau parodė veiklumo lietuviškumo gaivinime. Bendruomenė netrukdė jokiai veikiančiai organizacijai, o tik stengėsi padėti, stengėsi bendradarbiauti su visomis lygiai, kad lietuviški tikslai būtų gyvesni.

Revizijos Komisijos vardu pranešimą daré **S. Kaibutas.** Centro Valdybos pirm. **Ig. Padvalskis** pranešė apie valdybos veiklą dviejų metų laikotarpyje. Buvo padaryta 20 posėdžių pilnu sąstatu, o dar daugiau pasitarimų, kuriuose nebuvo rašomi protokolai. Nors buvo kliūčių ir sunkumų, bet vis tik buvo stengiamasi daryti, kas galima, ypač rūpinamasi, kad įsikurtų prie Apylinkių lietuviškos mokyklėlės. Apylinkių vardu pranešimus padaré: **P. Vaitkevičius** — Temperley Ap. vardu, **J. Nakutis** — Hurlingham, **A. Miselis** — Berisso, **V. Naruševičius** — Villa Lugano, **J. Gliosas** — Avellanedos, **L. Sruoga** — Buenos Aires Ap. vardu. Iš Rosario buvo gauta ir perskaityta sveikinimo telegrama.

Suvažiavimą sveikino, pritardami Lietuvių Bendruomenės idėjoms ir žadėdami remti **gen. T. Daukantas, J. Gilvydis** — LICA vardu, **K. Norkus** — "A. L. Balso", **kun. P. Garšva** — "Laiko", **inž. J. Ramanauskas** — PLIAS, **P. Vaitkevičius** — Tautos Fondo Atstovybės vardu.

Susirinkusieji diskutavo įvairiais klausimais, nurodydami tolimesnias Bendruomenės veikimo gaires ir įvykdytinus uždavinius. Čia pasireiškė gyvos diskusijos, tuo parodydamos, kad lietuvybės idėja ir rūpestis jos likimu yra gyvas.

Po diskusijų buvo renkama nauja Liet. Bendruomenės Taryba ir Garbės Teismas. Išrinktoji Taryba iš savo tarpo išsirinks Centro Valdybą ir Revizijos Komisiją. Kandidatus staté visos apylinkės iš savo tarpo. Buvo 48 kandidatai. Išrinkta Balsų Skaičiavimo Komisija iš p. p. **O. Kairelienės, E. Diminskienės, E. Matukienės, A. Mikelionienės** ir **Džiovalienės.** Suskaičiavusi balsus Komisija pranešė, kad balsų dauguma išrinkti yra šie kandidatai: **gen. Daukantas, kun. Garšva, I. Padvalskis, agr. A. Šantaras, S. Mikelionis, L. Sruoga, J. Gliosas, J. Nakutis, A. Miselis, P. Vaitkevičius, O. Kairelienė, K. Černiauskas, kun. dr. A. Kleiva, inž. V. Gogelis, Vl. Veselauskas, prof. D. Gruodis, M. Galeckas, B. Paliulionis, A. Paršelis, P. Mačernis, inž. L. Stašaitis, V. Balčiūnas, J. Bubnovas, K. Norkus, V. Diminskis, A. Repečka, J. Kanapinskas, V. Stundžia.** Išrinktoji Taryba susirinks spalio 29 d. 20 val. Lietuvių Klube, Bs. Aires, ir ten pasiskirstys pareigomis.

Išrinkti visokių nusistatymų ir įvairios padėties lietuviai. Yra iš senųjų ir naujųjų. Reikia tikėti, kad jie sugebės dar sklandžiau lietuvius suorganizuoti į vieną jungtinį, kurio balsas bus daug stipresnis, negu pavieniai išsisklaidžiusių mūsų tautiečių balsai. O juk visų tikslas yra išlikti lietuviais ir tokiais išlaikyti savo ateinančią kartą, padėti atkovoti Tėvynei laisvę ir nepriklausomybę. Tam tikslui verta aukotis ir dirbti. — **P. S.**

ONA IR PAULIUS MAINONIAI ŠIO „LAIKO" NR. GARBĖS LEIDĖJAI

Šio 101-jo "Laiko" numerio Garbės Leidėjai yra Ona Velykytė ir Paulius Mainoniai.

Paulius Mainonis yra gimęs 1900 m. gegužės 25 d. Lečiūnų km., Krenčino valsč., Biržų apskr. 1920 m. jam teko garbinga pareiga tarnauti Nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje ir kovoti su mūsų tautos priešais, kurie tuo metu norėjo užgrobti dar silpną ir vos pradedantį ant kojų atsistoti kraštą. 1930 m. jis atvyko Argentinon ir greitu laiku čia sukūrė šeimos židinį su Ona Velykyte. Ona Velykytė Mainonienė yra gimusi Šikšnelių km., Pasvalio valsč., Biržų apskr. Argentinon taip pat atvyko 1930 m. Sukūrę šeimą abu sąžiningai dirbo įvairiuose darbuose, susidarydami sau labai gerą vardą. Dar ir dabar juos kviečia į svečius jų buvę šeimininkai, kaip mielus savo buvusius tarnautojus. Iš savo santaupų jie prie lietuvių bažnyčios nusipirko žemės sklypą ir 1943 m. pasistaté gražų ir patogų namą, kuriame nuo 1947 m. patys apsigyveno. Kitą namo dalį dar išnuomuoja dviems lietuvių šeimoms.

Abu p. p. Mainoniai yra veiklūs lietuviškos katalikiškos kolonijos darbuotojai. P. Mainonis nuo pat įsikūrimo priklausė Vyrų Draugijai, iki dabar yra atstovas Lietuvai Išlaisvinti Centre. Daug yra prisidėjęs prie lietuvių parapijos Avellanedoje įsikūrimo tiek aukomis, tiek ir darbu. P. Mainonienė yra Moterų ir Mergaičių Dr-jos "Birutė" veikli narė, daug kartų buvusi jos valdyboje, o šiuo metu eina vicepirmininkės pareigas. Jų šeima pasižymi nepaprastu nuoširdumu ir lietuvišku vaišingumu, užtat pas juos kiekvienas gali rasti malonų sutikimą ir priėmimą.

Naujiesiems "Laiko" Garbės Leidėjams p. p. O. ir P. Mainoniams, įsirašiusiems į didžiuosius lietuviškos spaudos pirmūnus ir tuo dedantiems stiprų pagrindą lietuviškai spaudai Argentinos lietuvių kolonijoje, "Laiko" Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

ELTOS ŽINIOS

* JAV atstovų rūmų narys Ch. J. Kerstenas pakeliui į JAV iš Paryžiaus buvo nuvykęs į Londoną. Ten aplanké min. B. K. Balutį ir turėjo pasitarimą su pasiuntinybės pataréju V. Balicku. Amerikoje ir kitur laisvajame pasaulyje visa eilė lietuvių organizacijų taip pat paskelbė atsišaukimus, kad visokiais būdais remtų Kersteno komisijos darbą ir siūstų jai reikalingas žinias su įrodymais.

* Turimomis žiniomis, šiuo metu vėl suaktualėjo lietuvių, latvių ir estų skyrių steigimas prie Laisvosios Europos radijo. VLIKo VT daro žygių, kad lietuviškojo skyriaus centras būtų organizuojamas Europoje. Plačiu raštu pareikšti motyvai, kodėl minėtasis skyrius turėtų būti įsteigtas Europoje, o ne užjūryje. Be kita ko, nurodyta, kad Europoje esama arčiau savojo krašto, iš čia galima geriau praktiškai vykdyti kovą dėl Lietuvos laisvės ir lietuvių tautos aspiracijų realizavimo. Žinios, gaunamos iš Lietuvos, gali būti tiksliai ir greitai komentuojamos tik Europoje, kuri ir toliau lieka svarbiausiame kovos bare. Čia reiškiasi ir patys mūsų vadovaujantieji veiksniai, iš čia būtų galima geriau sekti brėstančias naujas valstybines formas ir naujai organizuojamų Jungtinių Europos valstybių kūrimą. Pagaliau per tokį skyrių, veikiantį Europoje, ir pats VLIKas galėtų tinkamiausiai informuoti visą mūsų tautą apie daromus jai išlaisvinti žygius. Dabar jau ir kitų pradedama suprasti, kad lietuvių ir kitų pabaltiečių veiksnių išjungimas iš Laisvosios Europos radiofono buvo stambi klaida, kurią todėl rūpinamasi atitaisyti.

* Dėl Berlyno vyr. burmistro Reuterio mirties VLIKo pirmininkas M. Krupavičius pasiunté VLIKo vardu užuojautos telegramas Berlyno senato prezidiumui ir socialdemokratų partijos pirmininkui Dr. E. Ollenhaueriui, kuriose apgailestavo, kad visas laisvasis pasaulis Reuterio asmenyje nustojo didelio kovotojo dėl laisvės.

* Spalio 11 d. Lübecke šaukiamas Mažosios Lietuvos Tarybos pilnaties suvažiavimas. Numatoma, kad suvažiuos visi 30 Tarybos narių. Spalio 10 d. kviečiamas MLT prezidiumo posėdis. Laukiama, kad Mažosios Lietuvos Taryba pasisakys a. Lietuvis okupacijos, b. Karaliaučiaus krašto ir c. Europos apjungimo reikalais.

* Šio mėnesio antrojoj puséj arba kito pradžioj numatoma pabaltiečių spaudos konferencija Bonnoje, per kurią vokiečių ir užsienio spaudos atstovai bus painformuoti apie Lietuvos ir kt. Pabaltijo valstybių aktualiuosius laisvinimo reikalus.

* Už VLIKo ir kt. Pabaltijo laisvinimo veiksnių Jungtinėms Tautoms įteiktojo memorandumo atsiuntimą nuoširdžią padėką pareiškė visa eilė žymių vokiečių politikų ir valstybės vyrų. Žemutinės Saksonijos ministeris pirmininkas savo laiške pvz. nurodė, kad su gyvu susidomėjimu susipažino su baltų tautų patyrimais santykiuose su Sov. Sąjunga. Bremeno senato pirmininkas ir burmistras Kaisenas, pasižymėjęs socialdemokratų veikėjas, rašo, kad susipažino su memorandume išdėstytais faktais ne tik su susidomėjimu, bet ir su nuoširdžia užuojauta. Kaisenas reiškia viltį, kad dabartinė padėtis Pabaltijo valstybėse netolimoj ateity pasikeis. Teatgauna, — pažymi, — jų gyventojai vėl pasiilgtąją laisvę. Münsterio vyskupas Dr. M. Kelleris, padėkojęs už memorandumą, rašo prašąs pabaltiečiams Dievo pagalbos sunkiame jų kelyje. Bulgarų Tautinio Fronto vardu Dr. D. Ilieff-Valčevas, palinkėjęs baltų tautoms geriausios sėkmės savo kovoje, pažymi, kad su memorandumo svarbiausiais faktais pasistengs supažindinti spaudą.

(Atkelta iš 1 psl.).

mus ir nuostatus. Komitetas randa todėl, kad tos pirverčiamojo darbo sistemos, taigi abi jos formos, turi būti panaikintos."

Klaus.: Ar Tamstos čia suminėtame raporte yra tiek pat pavaizduota darbo žmogaus būklė Sovietų pavergtoje Lietuvoje?

Ats.: Taip, ir tai gan apsčiai ir išsamiai.

Klaus.: Koks to raporto likimas?

Ats.: Tą raportą svarsté savo posėdyje Ženevoje š. m. gegužės mėn. JT Socialiné ir Ekonominė Taryba ir, turėdama galvoje esamą tarptautinę įtampą, nutaré su jos svarstymu Jungt. Tautose kiek palūkėti. Tačiau JAV vyriausybė nusistaté kitaip. Ji rado, kad Sovietų Rusijos vyriausybės praktikuojamoji priverčiamojo darbo sistema yra taip svarbi ir turi tokios didelės reikšmės taikai ir tarptautiniams santykiams, kad yra reikalinga, kad JTautos šioje Pilnaties Sesijoje tą klausymą apsvarstytų ir padarytų reikiamas išvadas. Amerikos Delegacijos pasiūlymu priverčiamojo darbo klausimas buvo įrašytas į dabartinės JT Pilnaties Sesijos dienotvarkę. Tą Amerikos žygį veikliai parémė Tarp. Darbo ir šiomis dienomis St. Louis mieste Amerikoje posėdžiavęs Amerikos Darbo Federacijos metinis kongresas

Klaus.: Koks yra Lietuvos politinių veiksnių vaidmuo šiame klausime.

Ats.: Viešas bolševikų įvestos Lietuvoje baudžiavos ir lietuvio darbo žmogaus išnaudojimo bei šimtų tūkstančių lietuvių kankinimo ir marinimo vergų darbo stovyklose Sibire ir kitur atskleidimas iš Jungtinių Tautų tribūnos turi didelės reikšmės Lietuvos laisvinimo bylai. Todėl Lietuvos politiniai veiksniai laisvajame pasaulyje glaudžiai tuo reikalu bendradarbiauja su visų kitų komunistų pavergtųjų valstybių politiniais organais, stengiasi įjungti į tą akciją visas lietuvių organizacijas visame pasaulyje, sukelti laisvojo pasaulio viešąją opiniją prieš komunistų žiaurumus ir paveikti demokratinių valstybių delegacijas Jungtinėse Tautose, kad jos aktyviai dalyvautų to klausimo svarstyme ir balsuotų už rezoliuciją, kuri pasmerktų tokius komunistų darbus ir verstų Sovietų vyriausybę panaikinti priverčiamojo darbo sistemą tiek pačioje Sovietų Rusijoje, tiek jos okupuotose Vidurio ir Rytų Europos valstybėse, taigi ir Lietuvoje.

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* **Prof. Mykolui Biržiškai,** vienam iš trijų gyvų likusių Vasario 16 d. Akto signatarų, spalio 3 d. suėjo 50 m. jo spaudos darbo. Tą sukaktį atžymėjo lietuvių spauda ir radijai. Prof. Biržiška yra parašęs nemaža mokslinių veikalų.

* **Pasaulio Lietuvių Skautų Sąjungos** Taryba išrinko Pirmiją, kurią dabar sudaro pirm. Dr. V. Čepas ir nariai B. Kliorė, E. Putvytė, K. Jonaitis, kun. J. Vaišnys. Be to, dar įeina vyriausi skautininkai Dr. Kesiūnaitė su Stp. Kairiu ir vyr. dvasios vadovas kun. dr. J. Vaišnora MIC. Skautai pasiryžę savo veiklą dar daugiau išplėsti ir sustiprinti.

* **Čikagoje vėl pradėjo eiti savaitraštis** "Laisvoji Lietuva". Redaguoja Vyt. Staneika.

KANADA

* **Kanados Lietuvių Bendruomenės** Krašto Tarybos atstovai buvo suvažiavę spalio 10 ir 11 d. Toronte. Nors krašto valdybos kadencija pagal statutą yra 2 metai, tačiau KLB krašto valdyba yra nutarusi suvažiavimo metu pasitraukti po vienų metų vadovavimo. Norima ir kitus tarybos narius įtraukti į aktyvesnį darbą.

* **Pirmasis Kanados lietuvių bankas** įsteigtas Toronto mieste. Jis vadinamas lietuvių kredito kooperatyvas "Parama". Jau yra suteikęs kelias dešimtis tūkstančių paskolų **lietuviams, yra priėmęs nemaža** indėlių. Turi iš draugijos įstaigų tvirtas garantijas. Valdybą sudaro: pirm. P. Šernas, buv. Lietuvos banko direktorius, vicepirm. J. Matulionis, buv. Lietuvoje banko direktorius, valdybos narys — J. Strazdas, sekr. V. Meilus, ižd. ir reik. vedėjas A. Kiršonis. Kredito komitetą sudaro: S. Senkus, P. Budreika ir H. Stepaitis. Rev. komisiją sudaro: L. Adomavičius, V. Balsys ir St. Banelis.

Gen. leit. TEODORAS DAUKANTAS

BIELARUSAI (3)

MES IR KRYVIČIAI

Bielarusai — "abramčikai" mėgsta vadintis kryvičiais, o savo Polocko kunigaikštiją mėgsta vadinti Kryvija, nes viena iš slavų padermių rytuose buvo tokiu vardu. Taikant mums, panašiai reiktų vadintis Zanavykija, Kapsija, Dzūkija arba Aukštaitija.

Jie sako, būk tai Polocko kunigaikštija į savo Kryviją (nors tokios istorijoje nėra buvę) įjungė "Smorgotis" ir "Zmudins" ir tą valstybę pavadino Lietuva! Ar nekiltų klausimas, kodėl Lietuvos vardas išgarsėjo visoje Europoje, Totorių kraštuose, Turkijoje, o "kryvičių" kunigaikščiai ir jų žmonės tada neprotestavo. Negi jie tik dabar apsižiūrėjo ir pradėjo būkštauti? Kiek man žinoma, bielarusai agitatoriai nei Prancūzijoje (žiūr. Bielorussie), nei Vokietijoje (Backauščina, München, Rudolfstr. 49 -III), nei Kanadoje (Bielaruski Emigrant, 142 Gladstovne ave., Toronto), nei Buenos Airese (Bielorrusia) neatsako į panašų klausimą, nepaaiškina tokių pasiketinimų priežasties. Galėtumėm dėlto tvirtinti, jog tikrovėje to visai nėra buvę.

Bet bielarusai teigia: "Vokiečių mokslininkas Posche sako, kad Pinsko ir Minsko teritorija yra lopšys ne tik slavų, bet visos arijų rasės... bielarusų tauta gyvena savo kilmės teritorijoje ir yra čiabuviai žemėje, kurią dabar turi" (Bielorrusia, 23 p.). Išeitų, kad iš Minsko spinduliavo rasizmas ir ten buvo viršžmogio šaknys. Priešingai kalba lenkų patarlė — vox populi (nors lenkai taip pat slavai): "Blogai prie Vitebsko, prie Oršos dar blogiau, o Minske viskas kiauliška (po swinsku)".

Toliau jie kalba, kad "integralia Kryvijos dalimi buvo "Zmudia"... iki 1324 m. buvusi pagoniška" (26 p.). Bielarusai nuo pagoniško žemaitijos gyvenimo atima 90 metų, kad tik galėtų įrodyti, jog Lietuvos nebuvo. Neverta dėl to ginčytis, nes jie patys savo tvirtinimus paneigia, sakydami, kad "Bielarusija ir bielarusai tarptautinėje terminologijoje pasirodė 20 šimtmečio pradžioje. Pirmiau šis kraštas įvairių tautų buvo vadinamas skirtingais vardais" (19 p.). Nesiginčykim, bet panagrinėkim patį dalyką iš esmės.

Daugelis mokslininkų yra tyrinėjo lietuvių gyventų sričių praeitį. S. Petersburgo Jūrų Akademijos profesorius Palievktov mini lietuvių apgyventą sritį toli rytuose, židros upės krantuose, Kalugos gubernijoje (Istorijos Kursas 1912 m.). Revely (Taline) išleistame veikale "Čudės lietuvių gaivalai Naugardo penksrityse (piatninose). "Vodeskaja, Derevskaja ir Šelomskaja", rašė 1898 m. Trusman'as. Tatur'as 1891 m, dirbęs Vilniuje ir Minske, Gansmanas Latvijoje ir Romanov Mogileve nustatinėjo lietuviškos kultūros savarankumą ir jos skirtingumus. 1857 m. L. Kondratavičius aprašė "Ekskursijas po Lietuvą, išeinant iš Vilniaus". Potulovas išleido 1901 m. veikalą "Lietuviškos kapinės senovės Vilniaus gubernijoje". 1855 m. Kirkoras parašė "Vilniaus pagonių šventyklą". Šukevičius, plačiai tyrinėjęs kraštą, skiria "Lietuvą, Lietuvos Rusiją ir Gudiją". Estnik Jugo Zap. Rossii 1365 m. yra straipsnis "Lietuvos Naugarduko pilies griuvėsiai" (atkreiptinas dėmesys į laiką — didžiausia rusinimo banga, Muravjovo viešpatavimas!). Jotvingius tyrinėjo 1890 m. Avenarius, o 1899 m. Fleri. Rusų valdininkų archyviné komisija leido Vilniuje oficiozą "Litovskaja Rus" (ne: bielaruskaja Litva). 9-tame archeologų suvažiavime Vilniuje A. Meržinskis daré pranešimą "Krivė — Nadravijos tikrinis vaidilos vardas". Prof. Spicinas (1899 — 1909 m.) nustaté Vilniaus gubernijos pietuose lietuvių slavų ribas.

Nenoréčiau daugiau varginti skaitytoją vardais. Kam būtų įdomu plačiau susipažinti, tepaima P. Tarasenkos "Lietuvos Archeologiné Medžiaga", Kaunas 1828 m., kur yra gausi bibliografiné rodyklė. Toliau paduodu suglaustą šio autoriaus schemą.

1856 m. prie pirmiau organizuoto grafo Eustacho Tiškevičiaus muzėjaus steigiama archeologiné komisija. Muzėjuje buvo retų dokumentų ir radinių. Pvz. Vileikos apskr. buvo rastos deivių Praurimės, Mildos ir daug kur Lietuvoje randamų stovylų 1865 m. Muravjovo įsakymu komisija buvo likviduota, ne gudų ir ne rusų kalbomis esą dokumentai išvežti į Maskvą Rumiancevo muzėjų, o į Petersburgą ir Gatčiną išvežta eksponatų galybė. Vilniuje įsisteigė rusų archeografiné komisija, bet krašto mylėtojų darbas nesustojo.

1907 m. buvo įsteigta Lietuvių Mokslo Draugija, vadovaujama Dr. J. Basanavičiaus. Jos darbams pritaré vokiečių mokslininkas Bazzenbergeris, rusų Fortunatovas ir lenkų Boduen de Kurtene. (Jo dukté tą darbą tęsė véliau, bešališkai tyrinėdama Vilniaus krašto etnografiją. žiūr. Wilno i Ziemia Wileńska). 1910 m rusai įsteigė mokslo draugiją, o 1912 m. buvo suorganizuota moksliné rusų valdininkų archeologiné komisija, kurią jau esu minėjęs. Lenkai panašią draugiją įsteigė beveik kartu su lietuviais.

Mokslininkų tyrinėjimais nustatyta, kad šiame krašte pirmiausiai gyveno baltai — aisčiai. Tai buvo tašyto akmens gadyné. Pastebimas lietuvių su suomiais kultūrinis bendravimas, ypač žemės ūkyje. Véliau didysis tautų kilnojimasis Azijoje ir Europoje 5 — 7 šimt. palieté Baltijos kraštus. Mūsų šalyse, aplenkiant žalvario gadynę, atsirado geležis, o kartu su ja ir vadinamos lietuvių genčių kultūros: suomių, kuršių žemgalių, latgalių, lietuvių aisčių. Būga prie jų dar priskaito sėlius. Įvairios kultūros, išsiplatinusios krašte, mokslininkų suskirstomos vardais ir laikais. Taip Raginėnų kultūra pirmiausiai aptikta Šeduvos valsč., Panevėžio apskr. 6 — 8 šimt. randame Švenčionių, Vilniaus, Lydos ir Ašmenos apskr. Vilniaus 8 — 9 šimt. lietuvių kultūra randama tose pačiose vietovėse ir dar Trakų apskr. Klaipėdos 9 šimt. kultūra sutinkama ir Vilniaus apskr. Vėlesnės Vilniaus 11 — 13 14 — 15 šimtmečių kultūros rytuose siekia Lydos ir Ašmenos apskritis. Toks yra mokslininkų atsakymas iš esmės į bielarusų-kryvičių teigimą, kad lietuvių nėra buvę, o buvo tik "Smurgotis ir Zmudins".

Tiek iš archeologijos. Pažiūrėkim istorijos faktų Apie Nestoro 1040 m. lietuvių paminėjimą jau kalbėjome. Metraščių yra minimas vienas lietuvių pagonių kunigaikštis 1212 — 1226 m. Mindaugas tampa Lietuvos kunigaikščiu 1226 — 1240 m. Jis yra Lietuvos Didysis kunigaikštis 1240 - 53 m. Pasikrikštija kataliku ir vainikuojamas Lietuvos karaliumi 1253-63 m. Taigi, iš kur jis atėjo, ar iš stačiatikių Polocko, ar iš pagonių Lietuvos?

Pagonis kunigaikštis Rimgaudas, pagonybės vardan gindamasis, Nemuno ištakoje netoli Minsko, kur tada buvo gudų vakariné riba, nugali 1235 m. užpuolėjus Kijevo ir Drucko kunigaikščius. Septyniais metais véliau kunigaikštis Erdvilas taip pat pagonis, gindamasis sumušė totorių chaną Šeilachą. Iki vėlesnių laikų liko kaimas ir akmuo Lydos apskr., Vosyliškės valsč., su iškaltais chano vardu ir metais. 1250 m. Mindaugas atsiduoda popiežiaus globai ir Krėvės upės pakrantėje Ašmenos apskr. steigia kataliką bažnyčią.

1341 m. Algirdas su savo didikais pagonimis atvyko į Polocką. Iš jų Kukulis, Miklis ir Niezila priėmė stačiatikių tikėjimą Pagonys juos nužudė, o stačiatikių bažnyčia pripažino šventaisiais kankiniais Jono, Antano ir Eustachijaus vardais. Taip atrodo bielarusų legenda apie mūsų kunigaikščių kilmę iš Polocko metraštininko M. Miechavito akimis! Istorikai M. Strykovskis ir A. Guanini sako, kad Vilniuje 1387 krikšto metu dar buvo lietuvių aukštaičių šventoji ugnis ir dievaičių stabai.

Gedimino sūnūs Narimantas, Algirdas, Kęstutis, Jaunutis. Kariotas, Liubartas ir dukterys Daumyla, Aldona, Kęstučio dukté Danuté ir sūnūs Butautas, Patrikas, kunigaikščio Traidenio dukté Gaudemunda, — nėra né vieno slaviško vardo. Jau ir tai paarodo, kiek vertas bielarusų teigimas, kad Lietuvos kunigaikščiai yra kilę iš provoslaviško ir slaviško Polocko.

Šis tas apie Mau-Mau

KENIJA

Kai miré Anglijos karalius Jurgis VI, jo dukté Elzbieta, Anglijos sosto įpėdiné, su savo vyru kaip tik atostogavo Kenijoje, vienoje kolonijos valdžios padovanotoje viloje. Ši nemaloni būsimai Anglijos karalienei žinia ją pasieké būnant Kenijoje, lyg simboliškai parodydama, kad ateityje ši anglų kolonija rytinės Afrikos dalyje Jos Didenybės vyriausybei suteiks nemažų rūpesčių.

Pats kolonijos vardas yra kilęs nuo kalno pavadinimo, — Kenija, turinčio 5.282 m aukščio ir esančio truputį žemiau pusiaujo. Kenijos kolonija turi apie tris su puse milijonų gyventojų — negrų. Baltieji sudaro nežymią gyventojų dalį ir gyvena daugiausiai šios kolonijos sostinėje Nairobi, o taip pat ir aukštumose, kur verčiasi žemės ūkiu. Viena skaitlingiausių Kenijos negrų tautelių — kikujai — turi apie milijoną dūšių ir didžioji jų dalis gyvena specialiai jiems skirtose vietose, kiti gi aukštumose prie anglų turimų ūkių arba miesteliuose, tarnaudami baltiesiems. Kikujai iš kitų Afrikos tautelių išsiskiria savo inteligenciją, temperamentu ir maištingumu.

KAS TAI YRA MAU - MAU?

Jau senokai daugeliui kolonistų buvo žinoma, kad kikujų tautelės tarpe yra slapta teroristiné organizacija, vadinama Mau-Mau. Tai buvo žinoma ir Anglijos koloninės valdžios pareigūnams, tačiau, kol savo teroristinius veiksmus Mau-Mau vykdė tik savųjų tarpe, nebuvo atkreiptas reikiamas dėmesys ir nebuvo prieš ją imtasi reikalingų ir griežtų priemonių.

Niekas tikrai nežino, kas yra toji organizacija, kas jai priklauso ir kiek narių ji turi. Dėl paties žodžio "Mau-Mau" atsiradimo dvejopai aiškinama. Vieni aiškina, kad tai yra susidarę iš kikujų kalbos išsireiškimo "uma-uma", — lietuviškai reikštų "šalin iš čia", — taikomo baltiesiems, kad išsinešdintų iš Afrikos. Kiti gi tvirtina, kad tai yra išsireiškimas, pamėgdžiojantis katino kniaukimą, nes šios slaptos organizacijos nariai, pradėdami savo žiaurias ceremonijas, paleidžia žarnas katinams ir net kitiems naminiams gyvuliams.

Norintieji įstoti į šią teroristinę organizaciją, pirmiausiai prisiekia burtininkams. Pati priesaikos ceremonija yra maždaug šitokia. Kandidatas naktį nuvedamas prie vienišos trobelės, esančios miškų gilumoje. Čia pat iš bananų lapų sudaromi vartai, ir kandidatas keturpėsčias turi praeiti pro šituos vartus ir kartu ištarti paslaptingus priesaikos žodžius. Kandidatui darant priesaiką, jo akys pridengiamos tik ką iš gyvos avies išluptomis akimis. Šioje priesaikoje, paremtoje prietarais ir burtais. kandidatas taip pat pasižada nužudyti kiekvieną, kas tik bus šios organizacijos nurodytas kaip auka.

Kas priklauso šiai organizacijai ir kas yra jos vadai, tikrai nėra žinoma. Manoma, kad prieš keletą mėnesių suimtas ir septyneriems metams nuteistas Jomo Kenjota (Liepsnojanti Jietis) yra vienas svarbiausių Mau-Mau organizatorių. Daug reiškia ir tai, kad šis fanatiškas kikujų tautelės vadas neseniai prieš suėmimą lankėsi Maskvoje, kur "studijavo", kaip geriau skleisti neapykantą, kerštą bei terorą ramių gyventojų tarpe. Kad jis Maskvoje, gal būt, dar pačiam Berijai vadovaujant, daug išmoko, netenka abejoti, nes Mau-Mau žudymai yra lygiai žiaurūs ir labai panašūs į sužvėrėjusių raudonųjų Maskvos budelių metodus.

Mau-Mau vartojami ginklai yra "panga" — didelis ir ilgas peilis, "simi" — dviašmenis durklas ir "rumgu" — mediné, vinių prikalinėta buožė. Jie taip pat naudojasi ir iš baltųjų pavagiamais šaunamaisiais ginklais. Mau-Mau organizacijos nužudytųjų kūnai paprastai visuomet sukapojami į mažyčius gabalėlius.

KOVA PRIEŠ MAU-MAU

Kova su Mau-Mau teroristais yra nepaprastai sunki, nes kikujai yra labai prietaringi ir bijosi teroristų kerštо. Gi baltųjų nėra labai daug ir jiems neįmanoma įsiveržti į pačią Mau-Mau organizaciją. Todėl visa kova ir pasitikėjimas remiasi pačiais kikujais, organizuojant iš patikimų kikujų taip pat burtais ir prietarais paremtą vadinamą "apvalomą priesaiką".

Ši priesaika vykdoma, dalyvaujant valdžios atstovui. Priesaiką priima tautelės gydytojas - burtininkas, kuris prieš save laiko "šventąjį akmenį", - "ghitati", — su septyniomis išgręžtomis skylutėmis. Tas, kuris nori prisiekti ištikimybę Anglijos valdžiai ir atsipalaiduoti nuo teroristams duotos piresaikos, prisiartina prie burtininko. Burtininkas jam įteikia keleta gražiai nusmailintų šakelių, kurias duodantis "apvalomąją priesaiką" įkiša į "šventojo akmens" septynias skylutes, tardamas maždaug šiuos žodžius:

"Jei būčiau priverstas prisiekti Mau-Mau, pranešiu. Jeigu nepraneščiau, tegu ši mano priesaika užmuša mane. Darysiu viską, kas tik yra pagal mano jėgas, kad pagelbėčiau valdžiai sunaikinti Mau-Mau. Jeigu to nedaryčiau, tegu ši mano priesaika užmuša mane. Jeigu ateityje nepraneščiau valdžiai tai, ką žinau arba ką galėsiu sužinoti, tegu ši mano priesaika užmuša mane. Jeigu paniekinčiau (pažodžiui verčiant, — "išvemčiau") šią priesaiką, tegu "ghitati" užmuša mane. Prisiekiu, kad esu ir būsiu ištikimas Jos Didenybės karalienės Elzbietos valdžios pavaldinys".

Ar ši priesaika pasieks savo tikslą ir padės anglams susitvarkyti su Mau-Mau teroristais, parodys ateitis. Tuo tarpu gi žudynės vis tebevyksta. Stengiamasi naikinti mažas teroristų grupes, kaip Mau-Mau, o šių teroristų mokytojams, Maskvos budeliams, pats Churchillis siūlo konferencijas ir nepuolimo sutartis. Mūsų akimis žiūrint, reiktų laukti nepasisekimo, nes, norint sunaikinti gyvates, reikia pirmiausiai pradėti ne nuo pavienės gyvatės, bet nuo gyvatyno. Tik tada bus galima galvoti apie taiką ne tik Anglijos kolonijose, bet ir visame pasaulyje.

Ant. Rytys.

ITALIJA

* Min. St. Lozoraitis atšventė savo 55 metų amžiaus sukaktį. Ta proga Am Balsas, nupasakojęs min. Lozoraičio diplomatinę veiklą, perdavė jo pareiškimą, kad Lietuvos Nepriklausomybė yra visos Europos problemos dalis. Lietuva yra ir bus gyva — ir bus vėl nepriklausoma.

* Metinėje kanadiečių parodoje, suruoštoje Lakeheade, šiemet pirmą kartą dalyvavo ir lietuviai su 97 eksponatais. Centrą puošė Lietuvos Vytis. Lietuviškais eksponatais kanadiečiai gyvai domėjosi ir apie juos šiltai atsiliepė.

* Lietuviai labai gražiai Pasirodė

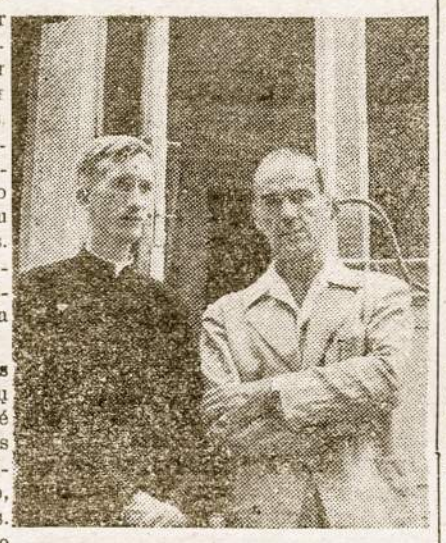

Rašytojas Lysandro Z. D. Galtier, „Laiko" bendradarbis, su stud. Vytautu Palubinsku MIC Romoje. V. Palubinskas yra ten nuvykęs studijoms iš Argentinos.

Hamiltono apylinkės iniciatyva suruoštoje Lietuvių Dienoje. kurią rėmė ir daug žymių kanadiečių. Joje dalyvavo vysk. V. Padolskis, ALT pirm. L. Šimutis, Dr. A. Trimakas, Hamiltono burmistras ir apie 3.000 lietuvių.

* Neries Stipendijų Fondas buvo liet. studentams paskyręs 200 dol. premiją už geriausiai parašytą darbą "Mokslo siekiančio jaunimo problemos ir jų sprendimas". Rugsėjo 15 d. teisėjų komisija iš Dr. B. Nemicko, L. Dambriūno ir P. Jurkaus nutaré premiją skelti pusiau ir pripažino laimėjus konkursą A. Musteikį ir R. Šmokaitę. Abu yra iš New Yorko.

ANGLIJA

* "Britanijos Lietuvis" pakeitė savo vardą į "Europos Lietuvį". Dabar pradėtas visoje Europoje jo prenumeravimo vajus.

* Londono "Vaidilos" teatras savo scenoje pastaté F. Neveravičiaus "Priešus". Dekoravo dail. K Dargis, režisavo buv dramos teatro aktoré Arminaitė-Molienė. "Vaidilos" teatras laikomas vieninteliu Europos lietuvių tarpe teatru, sugebančiu žiūrovui perduoti tikrąjį vaidybos meną.

N. ZELANDIJA

* Naujoji Liet. Bendruomenės valdyba yra pasiskirsčiusi pareigomis taip: pirm. Br. Kuzma, vicepirm. K. Stirbys, ižd. ir T. Fondo įgaliotinis V. Skridulaitis, kultūros ir meno vad. M. Gervilytė - Spence ir sekr. S. Jurkėnas. Nepaprastas bendruomenės krašto tarybos atstovų suvažiavimas numatytas sušaukti sausio 3—4 d. Pasitraukusiems iš pareigų bendruomenės pirmininkui Dr. A. Butkui ir "Naujosios Zelandijos Lietuvio" redaktorei V. Butkienei valdyba bendruomenės vardu už bendruomenės įkūrimą ir jai vadovavimą per ištisus 4 metus pareiškė nuoširdžią padėką. Nuveikta daug darbo ir bendruomenė šiandien stovi ant tvirtų pagrindų. Rugsėjo 8 d. proga išleistas naujas „N. Z. Lietuvio" biuletenis. Jį ir toliau leis ir redaguos krašto valdyba.

MONTEVIDEO

POVILAS GABALIAUSKAS GRĮŽTA Į ŠIAURINĘ AMERIKĄ

1951 metais vasario 11 dieną kartu su savo motina Urugvajun pagyventį atvyko žymaus Lietuvos ir Š. Amerikos lietuvių veikėjo Stasiaus Gabaliausko sūnus Povilas. Čia jis greitai įsijungė į vietos lietuvių veikimą ir sau laimėjo visų simpatijas. Jauniesiems jis buvo nepakeičiamas ir nuoširdus draugas, vyresniesiems uolus padėjėjas. Savo gražiu ir tikrai katalikišku gyvenimu jis galėjo būti visiems pavyzdžiu. Urugvajaus lietuvių kolonija ir ypatingai organizuotas katalikiškas lietuvių jaunimas „Urugvajaus Lietuviai Vyčiai" daug nustos jam išvažiavus. Urugvajiečiams lietuviams gaila, bet jie ir supranta, kad jaunam Povilui bus labai reikalinga ir naudinga užbaigti aukštąjį mokslą Chicagos Jėzuitų universitete, kuris yra vienas ir žymiausių Amerikos universitetų. Gal tada jis net galės sugrįžti pas Urugvajiečius, kuriuos jis pats sakosi paméges. Be savo studijų Povilas pavaduos darbe bent kuriam laikui savo tėvą, kuris rengiasi po kurio laiko atvykti pailséti ir pasisvečiuoti Urugvajun. Povilas Gabaliauskas išskris lėktuvu į USA lapkričio 5 dieną.

URUGVAJAUS „LAIKO" SKAITYTOJAMS

"LAIKO" Administracija praneša, kad už „LAIKO" prenumeratą kiekvienu laiku galima užsimokėti (asmeniškai ar per pašto perlaidą) pas "LAIKO" Atstovą p. Vytautą Dorelį gyv. Bogotą 4177 (tarp Berna ir Estados Unidos gatvių), Cerro, Montevideo.

VISIEMS STUDENTAMS ATEITININKAMS

Vienas iš pagrindinių ateitininko principų yra tautiškumas. Būdami tėvynėje su šio pirncipo realizavimu sunkumų neturėjome. Atsidūrę svečiose šalyse šiuo atžvilgiu esame ypatingose sąlygose. Mūsų tautiškumo išlaikymas bei ugdymas susiduria su labai dideliais nepalankumais.

LKSAS Centro Valdyba, norėdama rasti tinkamiausių priemonių savojo tautiškumo išlaikymo sunkumams įveikti, ir į tų priemonių ieškojimą norėdama įtraukti visus LKSAS narius, 1953 m. spalio 3 d. nutaré įpareigoti visus LKSAS narius atsakyti klausimą

kaip aš manau išlikti lietuviu?

Atsakymo neturi būti daugiau kaip 250 žodžių (maždaug vienas mašinėle rašytas dviejų eilučių tarpueiliu puslapis). Atsakymas turi būti LKSAS Centro Valdybai pasiųstas iki 1953 m. gruodžio 8 d. šiuo adresu: LKSAS Centro Valdybai, 680 Bushwick Ave,, BROOKLYN 21, N. Y.

Dešimt geriausių atsakymų bus premijuoti.

LKSAS CENRO VALDYBA

Brooklynas, 1953 m. spalių mėn. 15 d.

Mokslas + Menas + Literatūra

Australijos miražai

Dr. J. MIKELIONIS

Ištrauka iš spausdinamos knygos „BENAMIAI"

Esu prisiekęs keliautojas pėsčiomis. Tolimose Urankvintės apylinkėse, gal kokių 20 — 30 kilometrų ratu aplink, neliko nei kalno, nei miško, nei senos sodybos, kur aš nebūčiau užėjęs. Pagal įstatymus turėdamas kiekvieną sąvaitę dvi dienas laisvas, pasiimdavau į rankas lazdą, užsimaudavau nuo saulės kamštinę skrybėlę ir išeidavau į laukus visai nepaisydamas — lyja, šąla, ar tropiška saulė kepina.

Jei Tamstai, skaitytojau, ateitų nelemtis — nesigriebki alkoholio ir nekriski į pesimizmą — išeiki į laukus, nesvarbu — medžioti, grybauti, uogauti, meškerioti, ar šiaip betiksliai valandomis vaikščiotĩ. Vaikščiojimas nuvargins fiziškai, bet gamtos ramybė ir taika atgaivins Tamstos dvasią ir nervus — palaimintai išmiegosi ir atsikėlęs jausiesi jaunesnis, tvirtesnis, ir Tamstai seksis geriau.

Vaikščiojimas buvo mano silpnybė tėviškėj, vėliau Vokietijoj ir Australijoj. Su draugais pėsčiomis esame apvaikščioję šimtus kilometrų. Kai nusibosdavo pėsčiomis — pasileisdavome dviračiais, baidarėmis, išbūdami kelionėje po keletą atostoginių sąvaičių. Ir kas iš Lietuvos jaunimo šito nemėgdavo!

Kelioné pėsčiomis nevargina manęs ir dabar net ir po sunkaus darbo — ji atgaivina mane. Laukai, žemė, miškai, pievos, kalnai ir kalneliai, ežerai, pelkės, net akmenys. visa, kas gyva ir negyva, visvien, tai būtų sava, ar svetima, gražu, ar ne — yra gamtos dalis, kaip ir mes patys. Gamta ugdo žmogaus sielą, duoda jam dvasinio peno, atneša naujų idėjų ir guodžia jį.

Deja, žmogus žmogui atima ir šį džiaugsmą; jis atima savo brolliui laisvę, jis racijonuoja jam netiktai laukų piatybes, bet net vandenį ir orą. Kaléjimai, koncentracijos lageriai ir masinės deportacijos yra šių laikų moderniško žmogaus, homo sapiens, pasididžiavimas. Žmogus žmogui yra belaisvis ir vergas.

— —

Iš vakaro susitarę su dailininku Žygu, nutaréme aplankyti tolumoje matomą uolą, vadinamą Sock, dėl savo panašumo mūsų pravadintą liūto kalnu. Nepabūgę vietinių australų gąsdinimų, kad uolų medžiuose esama smauglių — phyton, kurie praeinant žmogui netikėtai šoka ant jo, apsiraito ir mirtinai jį suspaudžia, atsikėlę saulei dar netekėjus, išėjome. Tiktai dabar pastebėjome, kad mūsų lageris buvo plynuose laukuose su matomais tolumoj kalnagūbriais ir priešais mus viena aukštai iššokusia uola. Eukaliptų šakomis vaikydamiesi labai įkyrias muses, baidydami gyvates ir triušius, mes ėjome per laukus ir lindome pro tvoras.

Čia pirmą kartą teko mums susipažinti su australišku subtropiško klimato ciklonu, kuris pagriebęs mano kamštinę saulės skrybėlę dulkių debesimis nusinešė į padanges, sutrukdydamas man mažiausiai 20 minučių laiko, kol ji vėl atsirado ant mano galvos. Laikas nuo laiko Australijoj praeina labai didelii ciklonai, kurie nusineša namus kartais sugriauna ištisus miestelius.

Antras ir Australijoj labai dažnas gamtos fenomenas yra miražas. Čia dažnai pamatysi gražiausiai tyvuliuojančius saulės vandenis, ežerą, jūrą, mišką, kurių tikrovėj visai nėra. Tiktai pripratę žmogaus akys ir mintys gali atskirti šitą fenomeną nuo tikrovės.

Pirmą kartą mudu su Žygu labai apsigavome, kai tik ką atvažiavę į Urankvintės lagerį ieškojome maudymosi baseino, kuris turėjo čia kur nors būti. Išėję už barakų mes pasitenkinome gražiu ir gana dideliu „maudymosi baseinu", į kurį susitaréme ateiti vakarop. Ir koks buvo mūsų nustebimas, kai pavakaréj, atėję su maudymosi kostiumais rankose, vietoje vandens baseino mes radome tiktai... léktuvams pakiliti lygaus paviršiaus cementą. Apsigavome abudu, bet kitiems to papasakoti vengéme — lai apsigauna ir jie.

Taip ir dabar, eidami į liūto kalną, mes abu matéme labai gražų ir didelį ežerą (kurio mums taip trūko!) su pamiške tolumoj, tačiau šį kartą mes jau turėjome patyrimą ir buvome gudresni — buvo vėl tiktai miražas, kaip ir pats mūsų gyvenimas.

Visas Sock kalnas susidėjo iš milžiniškų raudonos uolos akmenų. Kalbama, kad iš šių akmenų susidariusiuose natūraliuose urvuose dar neperseniai gyvenę aborigenes — Australijos čiabuviai. Kopdami į kalną, tokių urvų mes radome keletą, tačiau, aborigenes vietą užėmę, niekeno nekliudomi dabar sau ramiausiai čia gyveno triušiai ir veisėsi gyvatės.

Patsai kalnas ir jo aplinka buvo apaugę pavieniais storais ir senais eukaliptais. Mūsų laimei smauglių juose nebuvo, o jeigu ir buvo — mes jų nematéme. Nuo kalno viršūnės toli aplinkui buvo matomi platūs laukai, išretėję tipiški eukaliptų miškai ir kai kurie miesteliai, iš kurių arčiausiai buvo tuo pačiu kalno vardu pavadintas miestelis Rock. Tolumoje balzganavo sléniu išsiraičiusios Murumbidži upės, ir baltavo vos įžiūrimi namai Vagos miesto.

Varginami didelio troškulio leidomės žemyn jieškoti sodybų ir jose vandens. Pakely į namus aplankéme jų keletą. Kai kuriose iš jų gyveno turtingi ūkininkai, keleto tūkstančių hektarų žemvaldžiai, su gražiomis sodybomis, apaugusiomis apelsinais, citrinomis ir kitais vaismedžiais. Vienos tokios sodybos žemvaldys buvo vokiškos kilmės, kalbąs dar visai neblogai vokiškai.

Kad geriau pažinčiau žmones ir patį kraštą, gyvendamas Australijoj iš viso aplankiau nemažai ūkininkų. Visų jų kūrimasis buvo sunkus, ypač tų, kurie patys dirbo laukuos ir juose gyveno. Buvo ir tokių, kurie, turėdami daug pinigų, nusipirko didelius žemės plotus, o patys gyveno miestuose, čia — Australijoj, ar net Anglijoj. Jų namus prižiūrėjo ir žemę dirbo nuomininkai arba nuolatiniai darbininkai.

Žemdirbiai, kaip visam pasauly taip ir Australijoj, yra patys ramiausi, vaišingiausi ir geriausi, dar civilizacijos nesugadinti, žmonės. Su jais galėsi pasikalbėti, gausi pastogę, atsigerti ir labai dažnai pavalgyti.

Jeigu kartais pasitaikytų atrasti tuščią sodybą — visvien galį atsigaivinti šaltu vandeniu iš kabančio pastogėj brezentinio maišo, — dėl to niekas nepyks. Tokie brezentiniai maišai su šaltu vandeniu čia kabo prie kiekvienos sodybos. Šulinių čia nėra, o be geriamojo vandens neapseisi; jis surenkamas lyjant lietui nuo stogų.

Žygas šlubuodamas ir abu vos vilkdami kojas, ne tiek pavargę, kiek saulės iškepinti, jau sutemus grįžome atgal į savo lagerį.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* **Latvių dailininkas Ansis Berzinš** kviečia kun. V. Bagdanavičių, kad jis savo knygą "Žmonijos likimas Šv. Jono Apreiškimo knygoje" išversdintų į latvių kalbą. Ta knyga susidomėjimas JAV-bėse lietuvių ir lietuviškai mokančių tarpe yra labai didelis.

* **M. Avietėnaitė**, buvusi Lietuvos Užs. Reik. Ministerijos tarnautoja, yra pakviesta bibliotekininkės pareigoms garsiojoje Manhattvillės kolegijoje, prie New Yorko. Ji sudaré sutartį trejiems metams.

* **Rašytojas Paulius Jurkus** paruošė novelių rinkinį ir pats jį iliustravo. Knygą leis Lietuvių Knygos Klubas Chicagoje. Rašytojas Jurkus pasižymi giliu žmogaus sielos įžvalgumu ir maloniu stiliumi. Šiuo metu jis yra "Ateities" vyr. redaktorius ir "Darbininko" vienas iš redaktorių.

* **Vytautas Augustinas** poruošė fotomontažą H. Lukaševičiaus romano "Likimo žaismas" viršeliui. Šis romanas, pirmasis, kuris yra iš Argentinos lietuvių gyvenimo, netrukus bus išspausdintas.

* **"Draugo" paskelbto romano konkurso** komisija pasiskirsté pareigomis: pirm. Pr. Naujokaitis, sekr. dr. A. Šešplaukis, nariai — V. Dabušis, A. Vaičiulaitis ir St. Zobarskas.

* **Vinco Krėvės "Rytų pasakų"** antra laida jau spausdinama. Knyga turės 220 puslapių ir apims aštuonias indų-persų pasakas. Pasirodys dar šiais metais.

* **Jonas Aistis** baigia tvarkyti paskutinę redakciją savo knygos "Laikas ir žmonės". Knyga pasirodys apie Kalėdas. Kitais metais išeis J. Aisčio poezijos pilnas rinkinys.

* **Lietuvos Golgotos žemėlapis**, kuriame atvaizduota koncentracijos stovyklos, kaléjimai ir masinių žudynių vietos sovietinės okupacijos metais, jau baigiamas ruošti. Visą dokumentinę medžiagą renka Liet. Tautinės Martirologijos skyrius, kurio vedėju yra Jonas Rimašauskas Clevelande. J. Rimašauskas pašvenčia visą savo laiką, rinkdamas martirologinę medžiagą, organizuodamas Lietuvos Genocido Parodą ir informuodamas svetimųjų spaudą apie bolševikų vykdomą terorą Lietuvoje.

* **Emils Skujenieks**, latvių rašytojas, neseniai atšventęs 50 metų amžiaus sukaktį, yra didelis lietuvių bičiulis, labai gerai mokąs lietuvių kalbą. Jis yra Lietuvių Rašytojų Draugijos narys. Į latvių kalbą jis yra išvertęs apie 15 lietuviškų romanų, 5 scenos veikalus ir daug smulkesnių dalykėlių. Paskutinieji jo vertimai yra V. Ramono "Kryžiai" ir "Dulkės raudonam saulėleidy". Emils Skujenieks dabar gyvena Clevelande, JAV.

Pakeliui Lima

Rašo KUN. A. VALIUŠKA

"EL INTERAMERICANO"

Kai mūsų orlaivis, padaręs paskutinius ratus žemėje, pasispyręs pakibo ore ir iš akių išnyko mano mielųjų pažįstamų veidai bei jų mosavimai, pasijutau lyg sėdėčiau dideliame omnibuse tarp Kordobos ir Buenos Aires. Tik dabar geriau apsidairiau. Jaučiaus laisviau ir daug patogiau negu pačiuose didžiausiuose omnibusuose ant žemės. Mūsų orlaivis "El Interamericano" Douglas fabrko 4 motorų milžiniškas paukštis padalytas į kelias dalis. Pradžioje mašinų skyrius, į kurį pašaliečiams negalima įeiti (į jį galima patekti tik peréjus vyrų tualetinį kambarį). Toliau seka keleivių sėdimos vietos, kurių vidury yra bufetas ir nedidelis valgomasis. Priešingas motorų skyriui gale yra moterų tualetas. Gi orlaivio apačioj sudedamas bagažas. Orlaivio viduj savijauta puiki: sėdimos vietos plačios ir patogios, galima atlošti atramas ir patogiai išsitiesti poilsiui. Kiekvienas keleivis prieš akis mato dvi dideles kišenes, kurios lyg kokios terbos pritvirtintos prie atramos išorinės pusės. Čia galima rasti įvairius "Panagros" tvarkraščius bei instrukcijas, atvirukus, žemėlapius. Kitoj terboj yra parašiutas, kurį galima panaudoti, reikalui ištikus. Ten pat yra ir popierinis maišiukas, jei kas užsimanytų dėl supimosi važiuoti į Rygą. Šis orlaivis skrenda paprastai 500 km greičiu per valandą, 6 km aukšty. Bet gali pasikelti iki 8 km su viršum. Motoro stiprumas — 24.000 arklio jėgų, svoris — 42.275 kg, platumas — 81 m, ilgumas — 94 m. Gali sutalpinti 52 keleivius, bet paprastai keleivių léktuve būna daug mažiau.

ANAPUS DEBESŲ

Kai orlaivis dar neaukštai, labai malonu žiūréti į žemę. Matai namus, kelius, upes, bet tokius mažyčius, tarytum tai būtų vaikų pastatytos degtukų dėžutės, arba pagaliukais išbrėžti keleliai. Gyuliai — lyg kokie maži viščiukai, vėliau pavirstą į vos įžiūrimus vabalėlius. Vėliau bematai tik patiestą spalvotą žemėlapį. Jauties lyg koks išdidus milžinas, iš aukštybių stebėdamas skruzdžių takus. Ir nepasijunti, kad jau esi debesyse. Tik atsiradęs antroj jų pusėj, pamatai, kokie jie gražūs, lengvučiai, sukasi, lyg grakščios balerinos. O kaip jie mirga ir blizga saulėj! Pro jų tarpus žiūri į žemę, lyg į kokį gilų vandenį, kurį gali pamatyti net iki dugno. Bet, štai, koks naujas sparnuotas debesiukas, lyg koks laputis įkritęs į vandenį, uždengia žemę ir vėl reikia jieškoti švaraus tarpelio, kad akies neuždengtų nuo puikaus žemės veido.

GYVENIMAS ORE

Pirmas įspūdis ore svaiginantis. Pajunti lyg spengia ausys, lyg kas norėtų į jas įlysti. Bet praėjus pirmam svaiginančiam įspūdžiui kylant, žmonės apsipranta, pradeda skaityti, lošti kortom ar šaškėm.

Viduje patarnavimas labai puikus. Jaunos mergaitės tik skrieja aplinkui ir maloniai patarnauja. Jos pristato visko, ko keleiviui reikia: ir kortų, ir dienraščių bei žurnalų, ir kramtomos gumos, ir degtukų, ir gėrimų.

— Norit valgyti? Atnešim! — Jei pasakai „taip", tai jos tuoj priešais tave ant kelių pritvirtina staliuką, ant kurio prikrauna tiek visokių gėrybių, kad pasijunti lyg karalius valnikavimosi puotoj. Tereikia, kaip toj pasakoj, pasakyti: — Staleli, apsidenk! Ir turi visko. — Staleli, nusidenk! Ir visa pranyksta malonios padavėjos pagalba.

Po pietų žiūri, viena padavėja prieina prie kiekvieno su tokiu paketėliu. Galvoju, ką jos čia dalina. Kai prieina prie manęs, pasiūlo: „čia jums maža dovanėlė, kurią siunčia atsiminimui Panagra. Žiūriu, nagi gražus parkeris. Belieka tik ačiū pasakyti.

PER ORO DUOBES

Ne visada danguj jomarkas, — sako žemaitiška patarlė. Artėjant į aukštuosius Andų kalnus, orlaivis vis aukščiau plėšiasi nuo žemės. Prie sėdynių prisirišam diržais. Pajuntam tokį baisų siūbavimą: krenti žemyn, pakyli ir — vėl žemyn. Rodos, lyg kas pačią širdį nori žemyn nutraukti. Jauties, lyg kokioj didžioj sūpuokléj arba mažam laively jūros šėlstančiose bangose. Keleivių veidai surimtėja, pabala. Kylam vis aukštyn, bet vis krisdami. Tai oro duobės, kurių ypač apstu virš Andų kalnų viršūnių. Pakylam virš 7.000 metrų. Ausyse spengia, savijauta bloga. Niekas nebešneka, nė nebeskaito. Kai kas prašo padavėjų Calį tablečių. Nors gaunam deguonies dirbtinu būdu, bet vis dar jaučiasi oro trūkumas. Prasideda lyg jūros liga. Keleivis apsvaigsta, daugelis nebeišlaiko ir pradeda važiuoti Rygon... Iš nemalonios padėties išgelbsti popieriaus maišiukas, kurį kiekvienas gali rasti prieš savo prisiūtoj terboj.

Truputį atsipeikėję po pirmojo nemalonaus įspūdžio, žvelgiam į kalnus. Jų plikos keteros blizga saulės šviesoj. Tai plikos uolos, sa-

(Nukelta į 5 psl.).

TYRA POEMA

DAMASO ALONSO

GRĮŠI ne laiku
senu taku
į seną miestą, kuriame
prisiminimai tavo miega.

Ten, kur tu svajojai,
kitą svajojantį keleivį
pamatysi.

Kitą keleivį,
kurs grįš ne laiku
senu taku
į seną miestą, kuriame
jo atminimai miega.

Iš ispanų k. išvertė J. K.

* * *

JUAN RAMON JIMENEZ

1.

DAUGIAU jos neliesk,
tokia yra rožė.

2.

Su šaknimis raunu žolę,
pilną aušringos rasos.
Ak, kokia drėgmė, koks kvapas
purios žemės;
koks akinantis žvaigždžių lietus
ant kaktos mano, ant akių!

3.

Daina mano,
dainuok, mano daina;
tam, kurs tave mato aukščiau, negu paskaito,
duok savo emociją ir graciją,
ir liekis iš savęs, svaiginančiai šviežia!

Iš ispanų k. išvertė J. K.

SEKMADIENIO
RIMČIAI

Eiti ir nepalúzti

Garsusis vokiečių poetas Goethe yra pasakęs, jog talentas bręsta vienatvėje, o charakteris gyvenimo srovėje

Dažnai girdime kalbant apie charakterius; klausomės, jog apie vieną sakoma, — tas žmogus turi gerą būdą, puikų charakterį, anas nuolat nepatenkintas, vis drumsčia bendruomeninį gyvenimą; žodžiu, jis turi blogą charakterį.

Charakteris yra žmogaus sielos tobulumo apraiška. Būti charakterio žmogumi, reiškia jau turėti tam tikrame laipsnyje sielos kultūrą. Talentas ir charakteris yra du skirtingi dalykai. Vienas išreiškia vieną ar kitą žmogaus sielos galios tobulą išvystymą, o kitas bendrą visų sielos ir kūno galių darnumą.

Paprastai džiaugiamasi, kai žmogus gražiai ir tobulai groja muzikos instrumentu. Dar labiau žmogus susižavi, kai išgirsta išlavinto balso genijų. Bet labiausiai žmogų sužavi visų žmogiškų kūno ir sielos galių darnus pasireiškimas — charakterio žmogus.

Atsidūrę Bavarijos laukuose vieną sekmadienio popietę užėjome į Angelų Sargų bažnyčią Eichstatett'e. Buvo vakarinės Mišios. Vakaro tyla, altorių šešėlių žaismas nuostabiai kelia žmogaus dvasią. Jaučiamas kažkoks ilgesys. Pasigirsta smuiko rauda, išlavintas vaikučio balselis skrodžia mūsų jautriausias sielos stygas. Visi pakilome iš savo kasdieninės aplinkos ir savo sieloje pajutome kažkokį nepaprastą ilgesį — gilų ilgesį amžinosios Tėvynės. Prisimineme šv. Augustino ištartus žodžius: "Nerami mūsų širdis, kol neatsilsės Tavyje, Viešpatie." Žmogus kažko ilgisi ir ilgesys kankina, iki žmogus nepasiekia to, ko ilgisi.

Ilgesys kilnių dalykų gero žmogaus žymė. Žmogus ilgisi savo artimųjų, ilgisi paliktos tėvynės, ilgisi taip pat ir amžinosios Tėvynės. Ilgesys seka žmogų per visą jo gyvenimą. Bet jis vienas dar mažai ką pasako. Veiklumas, paprastai, būna ilgesio draugas. Be veiklumo nėra nei charakterio.

Sutinkame gyvenime daug kilnių jaunuolių, kilnių žmonių, kurie nori aukotis ir dirbti, bet dažnai juos slegia idealo nepasiekiamumas. Mato, kad tarp noro, jų pajėgumo ir paties idealo yra didelė praraja. Norėtųsi būti dideliu žmogumi, pasiekti išsvajotą idealą, būti charakterio žmogumi, bet, pagaliau, neturi progos dideliems žygiams. Kankinamasi ir kamuojamasi, tačiau — tik gražūs norai. Jaunimo sielos žinovas Tihamer Toth sako: "Nemanykite, kad didžios sielos yra tik tų vyrų, kurie savo darbais sujudino pasaulį, kurių vardus ir garbę laikraščiai nuolat kartoja. Ne! Daugumai žmonių net

Šv. Tėvo Nuncijus ir publikos dalis Urugvajaus lietuvių suruoštame Mindaugo 700 metų karūnavimo sukakties minėjime.

nė proga nepasitaiko padarytį didvyrišką darbą. Jei jaunuolis būtų ugningai pasiryžęs atlikti nepaprastą ekspediciją į šiaurės ar pietų polių, jei norėtų mirti dėl savo Išganytojo tarp laukinių stabmeldžių, tai būtų gražūs norai, bet, kol visa tai yra tik tuščios svajonės, jos paprastam gyvenime nieko nereiškia... Ugningo pasiryžimo jėgas reikia pakreipti į atlikimą mažų, kasdieninių pareigų, ir tik tada iš jo bus galima semtis begalinės energijos."

Žmogaus didybė, jo charakteris lavinami kasdieninio gyvenimo sūkuriuose.

Jaunuolio ir suaugusio žmogaus didybė, tai mokėjimas gyvenimą paversti savlauklos priemone; mokėjimas plaukti per gyvenimo verpetus ir išplaukti į sausumą. "Sėk mintį, pjausi norą; sėk norą, pjausi darbą; sėk darbą, pjausi įprotį; sėk įprotį — pjausi būdą, ir užaugs tavo likimas."

"Kiekvieną gyvenimo valandą su pagarba ir meile kreipk savo žvilgsnį į dorybę, sako Franz von Kolcsey, neapleisk nė vienos progos nepadaręs gero, įpratink savo valią klausytį tada, kai gero darymas priešinsis akimirksnio naudai ar maloniam norui — ir tuo būdu įgysi charakterį, kurio padedamas nuveiksi didžius darbus dabar ir ateity, ir tavo vardas bus minimas su meile ir pagarba."

Sutinkama žmonių, kurie nori save tobulinti ir būti naudingi visuomenei. Manau, kad kiekvienas žmogus savo širdies gilumoje turi gražiausius troškimus. Bet tie troškimai dažniausiai pasibaigia trumpais žodžiais "būtų gera, būtų gražu", sako, "bet". Tas "bet" slepia savyje labai daug gražių dalykų; tai dažniausiai išreiškia žmogaus prigimties vieną kitą paslėptą gaivalą, kuris duoda visam žmogaus gyvenimui vedamąjį toną. Jeigu žmogus išdrįstų įsigilinti į save, pamatytų, kad tas gaivalas labai lengva pašalinti imantis nuoširdaus darbo. Šv. Tomas Akvinietis tvirtina, kad tie gaivalai yra mūsų prigimties žaizdos, kurios traukia žmogų žemyn, daro įtakos į visą žmogaus psichologiją ir jį paverčia savo auka.

A. Kleiva, MIC

GYDYTOJAI APIE SAPNUS

Yra nustatyta, kad kiekvienas žmogus sapnuoja, tik kaikurie neatsimena ką sapnavę. Tikrumoje mūsų „sapnavimo" vyksmas nesustodamas tęsiasi per visas 24 valandas paroje, nuo gimimo iki mirties. Kai mes sakome „sapnavome praeitą naktį", tai tik reiškia, kad praeitos nakties metu mūsų sąmoné turėjo progos įžvelgti į mūsų pasąmonę. Geriausiai atsimenami sapnai, jei nubundama tada, kai sapnuojama su sąmone.

Mokslininkai pastebėjo, kad tai, ką žmogus sapnuoja, persiduoda į lengvus miegančio žmogaus pirštų judesius. Juos stebėdami mokslininkai gali nors iš dalies sekti, ką žmogus sapnuoja. Psichiatrai iš žmogaus sapnų net daugiau kartais gali spręsti apie jo asmenį, kaip iš jo veiksmų, kado jis budi. Daugelis sapnų yra komplikuoti ir reikia ekspertų, kad juos išnarpliotų. Sapnų turinį mokslininkai supranta tik pažinę to žmogaus praeitį ir jo pasąmonės asociacijas.

Sapnų priežastimi gali būti nakties triukšmas, šaltai laikomos kojos, netinkamas matrasas, virškinimo sutrikimai. Pvz. nenormalumas viduriuose gali būti priežastimi, jog sapnuojama, kad esame užpuolami žmogžudžių.

Prof. H. B. McGlade, darydamas klinikinius tyrimus Ohio valstybiniame universitete, nustaté, kad yra apie pustuzinį valgių, kurie būtinai bus sapnų priežastimi.

Moterys daugiau sapnuoja, kaip vyrai, tai yra — jų sąmoné daugiau pagauna jų sapnų karalystę. Daugiau išaukléti žmonės labiau sapnuoja kaip kiti. Jaunimas daugiau sapnuoja už senesnius. Kitados Montaigne teisingai pasaké: „Sapnai yra tikri mūsų palinkimų aiškintojai, tačiau reikia pasiruošimo juos mokéti surūšiuoti ir suprasti."

(Atkelta iš 4 psl.).

vo forma panašios į milžiniškus šieno kūgius. Stebėdamas jų viršūnes, žvilgsniu nusileisdamas į jų papėdę, į gilius tarpeklius, pajunti Dievo didybę. Kokia gamtos didybė, ir koks didis turi būti jos Kūrėjas! Jautiesi, lyg koks Dievo angelas, galėdamas iš aukštybių stebėti savo Tvėrėjo kūrinį. Matai, kai tų milžiniškų uolų papėdėj, lyg išraizgytį siūlai, raitosi žmogaus nutiesti keliai, jų sukurtos sodybos tolimuose kalnų sléniuose. Čia tik gali pajusti, koks menkas yra žmogus prieš gamtą. Tai lyg kokia maža skruzdėlaitė, réplinėjanti Dievo namų pamatu.

Tarp kalnų snieguotų viršūnių pamatom lyg kokį spindintį ežerą, pilną tirpstančio sniego, po kurį plaukioja tartum kokie obeliskai sniego gabalai. Bet gal tai ne ežeras, ir ne sniegas, ir ne ledas. Greičiausiai tai tiršti sniego debesys, kurie mūsų akis skiria nuo kalnų ir žemės.

Artėjam į Limą. Mergaitės mus vaišina dar kartą. Šį sykį valgome orlaivio restorane. Valgom konservuotus viščiukus su žirniais, šparagais, konservuotais grybais ir daržovėm.

Gyvenimas ore atgyja. Garsiakalbis praneša, kad jau nebetoli žemė. Tamsu. Laikrodį atsukam atgal 2 valandas. Žiūrint į žemę, iš tamsos išsiskiria raudonos, žalios, mėlynos, geltonos šviesos. Ištisa šviesų jūra. Orlaivis dar kartą apsuka ir, padaręs ratą, nusileidžia inkų žemėje. (Bus daugiau)

* **Lietuvos žydų likimas** išsamiai aprašytas spaudai ruošiamoje knygoje "Lietuvos žydų tragedija", kurios autorius yra Ignas Vytenis. Istorinį įvadą knygai rašo prof. A. Šapoka.

* **Lietuvių Enciklopedijos** pirmasis tomas greitu laiku pasirodys iš spaustuvės. Pirmąjį tomą spausdinant, kartu rengiami ir kiti enciklopedijos tomai.

* **Žurnalistas Stasys Pieža,** vieno iš didžiųjų Chicagos dienraščių redaktorius, spalio 11 d. su Chicagos kardinolu Strich nuvyko į Romą.

* **Šventasis Tėvas** šių metų pabaigoje pašventins Amerikiečių kolegiją Romoje. Manoma, kad į šventinimo iškilmes suvažiuos nemaža amerikiečių.

KOMUNIZMO PAGRINDAI

J. VENCKUS S. J.

KOMUNIZMO KOVOS BŪDAI

Leninas visą laiką buvo tos nuomonės, kad Komunizmas turi turėti savo filosofiją. Jis pats labai gerai ir nuodugniai, — nes, būdamas kalėjimuose, Sibire ir emigracijoje Vakarų Europoje, turėjo daug laiko, — buvo išstudijavęs Hegelį, Marksą ir paskui pats sąmoningai kūrė filosofinį komunizmą. Komunizmo filosofija yra dialektinis materializmas. Tai yra komunizmo pagrindas. Paskui pagal tuos filosofinius principus jau yra nustatomos gairės, metodai ir visas elgesys. Gal didžiausią klaidą mes visame savo gyvenime darome, kad nežinome, **ko mes norime,** kaip šv. Ignacas sakydavo: **„id quod volo".** Jeigu žmogus aiškiai žino, ką nori pasiekti, tai greitai atranda ir priemones, kaip tiksliau ir greičiau prie jieškomo ir siekiamo tikslo prieiti. Jeigu giliau įžiūrėti mokslininkų gyvenimą, kurie didelius išradimus padarė, į šventuosius ar kitus žymius žmones, — jų visų bendras bruožas rya: jie žinojo, ko norėjo, jie labai gražiai pritaikė žodžius: **id quod volo,** ko noriu pasiekti. Nepakanka savęs klausti, ko nori bendrai gyvenime pasiekti, bet ko nori pasiekti kiekvienais metais, kiekvieną mėnesį, kiekvieną savaitę, kiekvieną dieną. Ko nori pasiekti kiekvienu darbu, kiekvienu straipsniu, kiekviena kalba, kiekviena prakalba. Komunizmo pasisekimo paslaptis ir yra, kad jis labai gerai žino, ko nori. Komunistai turi surinkę Maskvoje visos savo partijos gudriausias galvas, kurios turi duoti šūkius, siekimus. Ne kokius bendrus siekimus, bet labai praktiškus, kiekvienais metais ir kiekvienam kraštui ir tautai pritaikytus. Gerus ir dinamiškus šūkius turi tas, kuris gerai supranta savo filosofiją. Nebūtina, kad ta filosofija būtų visiškai neklaidinga. Ji gali būti ir labai klaidinga, bet jeigu kas ir klaidinga filosofija giliai persiima, nors šūkiai bus klaidingi, bet vistik galingi, dinamiški, kurie ragins prie didelių darbų. Kovoje prieš komunizmą labai gerai reikia suprasti jų filosofiją, todėl mes ilgiau ir iš visokių pusių ir kalbėjome apie dialektišką materializmą, apie tą marksizmo ir komunizmo ABC, arba Abėcelę.

Pažiūrėkime bent kiek arčiau į komunistų kovos metodus. Pradžioje buvo šūkis: **kovoti prieš buržujus.** Jie tuo vardu galėjo kiekvieną sau nepageidaujamą asmenį nužudyti. Paskui metė šūkį — kovoti prieš kontrarevoliucionierius. Vėliau komunistai visur užuodė **sabotažninkus, liaudies priešus,** komunistų partijos išdavikus, dar vėliau fašistus, nacių užtarėjus. Daugelis pačioje Rusijoje ar svetur išgirdęs, kad komunistai sušaudė kokį sabotažninką, liaudies priešą ar fašistą nelabai jaudinosi. Ir iš tiesų, Vakarų Europa ir Amerika nelabai kreipė į tai dėmesio. Bet kai komunistai nuteisė kardinolą Mindszenty, vyskupą Stepinac, žinomus žmones, kurie lengvai ir greitai klaidų nepadarys, tada jau daugelis užuodė sieros kvapą. Be to, dar prisidėjo kitokie komunistų veiksmai, kurie palietė svetimas valstybes, tada jau visi pradėjo rūpintis nauja padėtimi. Tada paaiškėjo ir visuomenei, kad komunistai turi savo planus, kad tai nepripuolami dalykai, neatsitiktiniai įvykiai. Tada daugumas suprato, kad komunistai šachus lošia ir kad gerai apgalvoja, kamę yra jų priešų silpnybės ir kame galima užšachuoti, gal ir „matą" padaryti.

Komunistai labai įdomiai veda kovą prieš Bažnyčią. Ta kova prieš Pravoslavų Bažnyčią jiems, kaip atrodo, neprastai sekėsi, ir metodai pasirodė stiprūs. Jie tuos pačius metodus dabar taiko ir kovoje prieš Kat. Bažnyčią. Kokie yra tie metodai?

1) **Atskirti kunigus nuo liaudies,** nuo žmonių. 1923 ir 1924 m. jie tai darė labai sąmoningai per savo spaudą. Savaime iš jų pusės tai yra labai gudru. Iš tiesų, atskirk piemenis nuo avių, kas beliks iš avių?

2) **Nedaryti kankinių vardan religijos.** Jau Tertulionas yra pasakęs: "Sanguis martyrum, semen christianorum" — kankinių kraujas yra krikščionių sėkla. Geriems kunigams ir krikščionims nenorėta duoti ta garbė mirti už savo Dievą, už savo tikėjimą, už savo Bažnyčią. Geriau paskelbti juos liaudies priešais. Kard. Mindszenty savo rūmų žiemos laike nekūreno, nes žinojo, kad, rusams užėmus, jo avelės neturės anglių. Kada, atėjus Kalėdoms, žmonės jam nešė, kas ką surado pas save, kardinolas Mindszenty nieko sau nepasiliko, o visas dovanas ir valgius nusiuntė į našlaičių prieglaudą, pasilikdamas sau tik savo motinos rankomis kardinolo raidėmis paženklintas nosines. Vistiek Mindszenty yra liaudies priešas, nors jis, kiek tik galėdavo, kiekvieną vasarą parvažiavęs į savo tėviškę, padėdavo namie ir šieną suvežti ir laukus apdirbti, nes nemanė, kad sunkus kaimietiškas darbas jo vyskupiškiems rūbams darys gėdą. Ir kard. Mindszenty vistiek buvo nuteistas ir šiandien dar tebekalinamas kaip liaudies priešas.

3) **Nepakako kiršinti liaudį prieš savo kunigus,** bet buvo įsakyta kiršinti kunigus tarp savęs. Jieškota dvasiškių, kurie atsistotų ant „sovietinės platformos", nes tada jie nebebus jau liaudies priešai, nors tą patį darbą dirbs, kuri ir pirmiau, tik jau atskilę nuo savo Bažnyčios. Taip jiems pasisekė sukurti vadinamoji "Živaja Cierkov" (Gyvoji Bažnyčia). Teko sužinoti, kad, Lietuvą okupavus, nevienas lietuvis buvo pakviestas į Maskvą ir ne vienam, Lietuvoje esant, buvo pasiūlyta kurti tautišką Bažnyčią. Kjek teko sužinoti, visi atsisakė, nes manė, kad lietuvių tauta yra perdaug katalikiška, jog sutiktų prisidėti prie naujos Bažnyčios.

4) Stengimasis steigti ir palaikyti mažiau tobulas religijas, daugiau heretiškas, kad nugalėtų stipresnes konfesijas. Ypatingai norėta tokiu būdu nugalėti Kat. Bažnyčią ten, kur ji buvo viešpataujanti, kaip Lietuvoje ir Lenkijoje.

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

MERGAITĖ, KURIOS DIDVYRIŠKUMAS SUJUDINO VISO MIESTO ŠIRDIS

Nuvežus Robertą į ligoninę, gydytojai ją aprišo nuo galvos iki kojų ir keleta kartų turėjo leisti kraujo. Kelias dienas gyvybė kabojo ant plauko; plaučiuose, įvairių ligų anksčiau išvargintuose, galėjo prisimesti uždegimas nuo dujų ir ugnies, bet mokslas, gydytojų rūpestingumas ir mergaitės valia laimėjo kovą. Jai liko tik keletas mažų randų ant kaklo ir rankų. Robertos heroiškumo istoriją aprašė laikraščiai pirmuosiuose puslapiuose. Viso krašto dienraščiai spausdino Robertos kiekvieną pasikeitimą ligoninėje, jos apsuptos būrelio vaikų, kurie baimės pilnomis akimis stebėjo jos aprištą kūną, ir ugnies sunaikinto namelio nuotraukas. Kaip stebuklu krautuvėse, vietos įstaigose atsirado dėžutės rinkti pinigams su užrašais "Robertai". Kaimynai padaré rinkliavą. Chicagos laikraštis "Daily News" atidaré sąskaitą "Robertos fondas". Paštas persiuntinėjo vos mokančių rašyti vaikų laiškelius, kuriuose buvo banko banknotai ir šūkiai. Vienas vaikutis prisiunté 5 dolerius su prierašu: "Kad tau Dievas padėtų, Roberta, ir neleisk niekam tų pinigų pavogti". Net iš Airijos gavo auką. Iš viso gavo 12.000 dolerių, kurių didesné dalis buvo skirta Robertos mokslui.

Be pinigų, ji gavo iš įvairių vietų dar ir kitokių dovanų: laikrodėlių, lėlių, megstukų, radio ir kt. Vaikai jai siunté nosinaites ir kramtomą gumą. Viena mergaitė jai prisiunté savo seną lėlę. Kariai veteranai įteiké pagyrimo lapą ir 100 dol. jos mokslo fondui. Vienas artimas Amerikos legiono punktas ją pagerbé, įteikdamas pirmojo laipsnio medalį trisdešimčiai metų, ir dovanojo laikrodį su įrašu.

Bet didžiausia staigmena — tai statybos fabrikantų ir darbininkų sindikato auka "svajotasis namelis", kurį jie pastaté toj pačioj gaisro vietoj. Tą mintį sindikatų vadam ir fabrikantam iškélė Chicagos Herald American. "Duokit mums medžiagos ir mes baigsim namą per 21 dieną", pasiūlė stalių sindikato vadas Michael Sexton. Viena architektų įstaiga veltui paruošė pastato planus, o kelios įvairios krautuvės taip pat pasiūlė savo pagalbą.

Po 9 dienų prasidėjo statybos darbai. Buvo išrinktos visos griuvėsių liekanos, išlyginta žemė ir, nežiūrint šalto lietaus bei purvo, buvo pradėti lietį pamatai. Net tamsa nenutrauké darbo. Darbininkams talkininkavo Chicagos gaisrininkai, prisiuntę galingų šviesos sunkvežimių sklypo apšvietimui. Netolimo restorano savininkas dalino kavą ir pyragaičius dirbantiems. Apie pusiaunaktį pamatai buvo jau baigti. Pradėjus dirbti medžio įrengimus, sindikato vadovai, kurie jau eilę metų neturėjo įrankių rankose, dirbo kartu su visais staliais. Aukštieji statybos medžiagų parduotuvių tarnautojai, užsivilkę darbo drabužius, padėjo iškrauti medžius, plytas, cementą ir kitus statybai reikalingus dalykus. Kaimyné Martinek, padedama kitų moterų, paruošė valgį daugiau nei tūkstančiui darbininkų.

Baigiantis pirmai savaitei, buvo užbaigtos namo sienos ir uždengtas stogas. Sekančią savaitę buvo sutvarkytas namas iš vidaus ir įrengtas vonios kambarys su moderniškiausiu apšildymu. Mažoji herojė ir jos šeima gavo be galo daug baldų. Vienas fabrikantas Robertai dovanojo orchideją, kurią ji maté pirmą kartą savo gyvenime, ir pasaké, kad jo dovana yra kilimai 1000 dolerių vertės. Draudimo įstaiga namą apdraudé 5 metams, o vienas daržininkas pasisiūlé jos namų languose auginti géles.

Kovo 27 d. gailestingoji sesuo apgaubé Robertą savo tamsiai mėlyna uniforma ir išlydėjo iš ligoninės. Lauke jos lauké automobilis su uniformuotu šoferiu.

Kai automobilis artinosi prie naujųjų namų, šimtai kitų automobilių signalais pakeliui ją sveikino. Roberta net apstulbo iš nuctebimo, pamačius naują gražų namą, iš kurio jai mosavo jos broliai ir téveliai. Né kovo ménesio véjai negaléjo atšaldyti tūkstančių žmonių širdžių, susirinkusių prie platformos, pastatytos prieš įėjimą. Iš ten kunigas prašé dangaus palaimos mažajai herojei ir jos namams. Jautriausias momentas buvo tada, kai Roberta užlipo ant platformos ir perkirpo juostą. M. Sexton įteiké jai aukso raktą naujam namui. Susijaudinusi mergaitė apkabino petingo airio kaklą. "Tai visa yra nepaprastai puiku", prataré "aš jaučiuosi labai laiminga. Te Dievas jus laimina..." Pamažu Roberta pravéré duris. Pagaliau ji buvo savo namuose.

JŪRŲ SKAUTŲ MINĖJIMAS

Kasmet liepos ménesį jūros skautai prisimena savo tris draugus, kurie nuskendo kartu su jūros skautų kuteriu „Budys", šiam sudužus į Klaipėdos šiaurės molą. Šis minėjimas jau iš nepriklausomybės laikų tapo jūros skautų tradicija. Nepriklausomoj Lietuvoj jūros skautai liepos 15 d. susirinkdavo į Klaipėdos uostą, kur žuvo "Budys", skandindavo į jūrą žalią vainiką, norėdami pagerbti tuos, kurie žuvo už jūros skautų idėją. Véliau, netekus Klaipėdos uosto, ta graži tradicija vistiek buvo tęsiama. Tuomet iš Šventosios uosto išplaukdavo karo laivas „Prezidentas A. Smetona", vadovaujamas kap. P. Labanausko, ir, jam pačiam esant tos tradicijos vadovu, buvo nuleidžiamas į jūrą žalias vainikas. Tai buvo ne tik žuvusiųjų skautų pagerbimas, bet kartu ir lietuvių jūrininkų, atidavusių savo gyvybes Baltijai.

Liepos 15 d. ir Chicagos jūros skautai šią seną tradiciją po ilgesnės pertraukos pakartojo. Lygiai 7 val. vakare Jackson parke susirinko kap. M. Kukučio laivo įgula ir senieji jūros skautų idėjos bičiuliai bei skautininkai.

Laivas pasiruošė iškilmėms, tik šį kartą ne laisvosios tėviškės pakrantėse, bet Michigano vandenyse. Įgula susėdo laive, sulipo svečiai. Pasigirdo aiški ir trumpa komanda „atsistumti", ir laivas jau plaukia.

Kelioms minutėms praslinkus, jau esama tolokai nuo kranto. Vėl komanda — „Irklus džiauk", laive visiška ramybė ir šiuo tyliu susikaupimo momentu į visus prabyla sktn. A. Aglinskas, primindamas šios dienos svarbą, po liūdnų žodžių tyli komanda „Irklu gerbk" visus sujungia tylos minute, o tuo pačiu metu seniausias ir jauniausias savo amžiumi dalyvis šiose iškilmėse į vandenį nuleidžia gražiai žydinčių gėlių puokštę.

Šiame minėjime dalyvavo ir JAV jūros skautininkai. Jie, kaip ir kiti šių iškilmių dalyviai, buvo giliai sujaudinti apeigomis.

„Draugas" Nr. 176.

— Vyrai, turime kautis kaip herojai, — sako karininkas Korėjoj. — Priešas yra keturis kartus stipresnis nei mes.

Vienas kaimietis, atydžiai klausęsis, buvo pirmasis atidarant ugnį. Bet po kurio laiko jau jį suranda patogiai besiilsint po medžiu, nors tuo laiku kiti jo draugai kovojo už savo gyvybę.

— Žmogau, kas atsitiko? — užklausé karininkas. — Kodėl nesikauni?

— Jau savo keturis nušoviau, — ramiai atsako šis.

* **Pasaulio Lietuvių Inž. ir Archit. S-gos** (PLIAS) centro valdyba šiais metais vykdo visuotinius PLIAS centro rinkimus korespondenciniu būdu. Sudaryta rinkiminė komisija: pirm. H. Žiurys, sekr. P. Drąsutis, nariai — J. Augustinavičius, B. Brizgys ir V. Čyvas. Rink. komisijos būstinė yra: 32180 Lake Rd., Avon Lake, Ohio, USA. Visus inžinierius ir achitektus kviečia rinkimuose dalyvauti. Kandidatų siūlymas iki spalio 1 d., o balsavimas iki lapkričio 20 d.

BUENOS AIRES

AVELLANEDA

IŠKILMINGOS PAMALDOS UŽ PARTIZANUS

Lapkričio 1 d., sekmadienį, Vėlinių išvakarėse, Aušros Vartų Lietuvių Parapijoje, Avellanedoje, 18 val. (6 val. vakaro) įvyks Gedulingi Mišparai už visus mūsų mirusius ir ypatingai už partizanus, žuvusius už Lietuvos laisvę. Po gedulingų Mišparų visi procesijoje susirinks prie lietuviško kryžiaus parapijos sode, kur bus atgiedotas iškilmingas Libera už žuvusius partizanus. Kun. Dr. Antanas Kleiva MIC pasakys atitinkamą pamokslą, o įvairių organizacijų atstovai pasakys kalbas. Visos lietuviškos organizacijos prašomos susirinkti su savo vėliavomis, kas turi tepasipuošia tautiniais rūbais ir visi lietuviai, pagerbdami už Tėvynę žuvusių partizanų brangų atminimą, prie kryžiaus kviečiami padėti gėlių.

Lapkričio 2 d., pirmadienį, Vėlinių Šventėje toje pat parapijoje 10.30 val. įvyks iškilmingos SUDĖTINĖS ŠV. MIŠIOS už visus mūsų mirusius ir ypatingai už partizanus, žuvusius už Lietuvos laisvę.

JAU REGISTRUOJASI ATOSTOGOMS KRDOBOJE

Gerb. pp. Kazimiero ir Marijos Stankūnų padovanotoje viloje Kordobos kalnuose, ant ežero Calamuchita kranto, lietuvių vaikų vasaros kolonija prasidės tuojau po Kalėdų švenčių. Atostogų suorganizavimui sparčiai ruošiamasi. Jau yra keletas užsiregistravusių kandidatų. Prašoma nedelsti, kad geriau būtų galima išplanuoti atostogas. Visais reikalais kreiptis į Liet. Aušros Vartų Parapiją, Mendoza 2280 Avellaneda, T. E. 20-9027

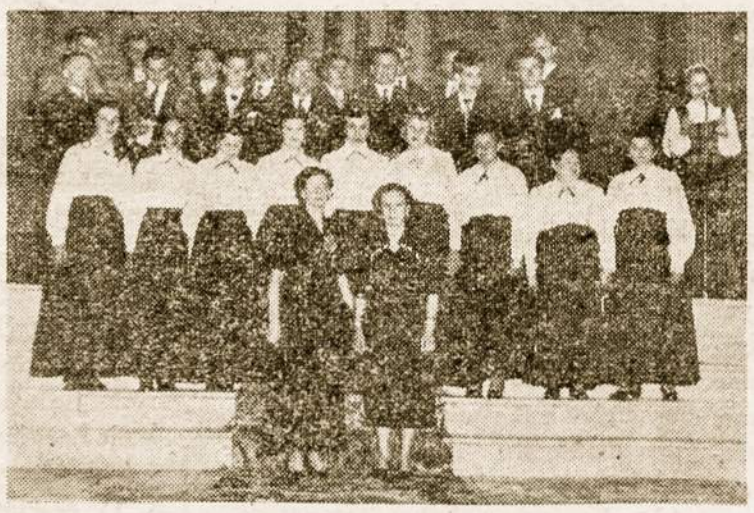

Urugvajaus lietuvių katalikų choras

P. BARONAS — SVEČIAS IŠ KANADOS

Spalio 9 d. Argentinon buvo atskridęs p. Petras Baronas. Jis yra vienos iš didžiausių pasaulio lėktuvų bendrovės Canadian Pacific Air Lines Limited atstovas, jau aplankęs didelę pasaulio dalį tos bendrovės reikalais. Yra buvęs Japonijoje, Formozoje, Hong Konge, Artimuosiuose Rytuose, įvairiuose Pietų ir Centro Amerikos kraštuose. Dabar, aplankęs Meksiką, Kolumbiją, Venecuelą, Kubą, Braziliją, atvyko užmegzti ryšių su Argentina. Iš čia spalio 17 d. išvyko į Čilę.

P. Baronas yra buvęs ekonominis atstovas prie Lietuvos Pasiuntinybės Berlyne ir Paryžiuje. Kaip tremtinys gyveno Austrijoje, iš kur buvo nuvykęs į Kolumbiją, o prieš du metus persikėlė į Kanadą. Dabar su šeima nuolat gyvena Vancouvery.

Atvykęs Argentinon, svečias aplankė Lietuvių parapijos įstaigas, apžiūrėjo "Laiko" spaustuvę, susipažino su lietuviška veikla mūsų kolonijoje, o sekmadienį spalio 11 d. dalyvavo lietuviškose pamaldose ir džiaugėsi, kad čia lietuviai sava kalba gali melstis, choras gieda lietuviškas giesmes. Pats p. Baronas moka aštuonias kalbas ir gali susikalbėti įvairiuose kraštuose, bet su lietuviais visuomet yra maloniau.

Reikia tik pasidžiaugti, kad mūsų tautiečiai sugeba įeiti į tokias dideles įstaigas ir savo sąžiningu darbu, dideliu išsilavinimu ir kalbų žinojimu iškyla į viršūnes ir tuo pačiu kelia Lietuvos vardą.

* **I. Paulauskas** spalio 18 d. dviračių lenktynėse laimėjo trečią vietą, dovanų gaudamas naują sportinį dviratį.

BERISSO

IŠSKRIDO Į SANTA CRUZ

Žinomas Berisso lietuvių visuomenininkas ir "Mindaugo" Dr-jos valdybos narys š. mėn. 23 d. lėktuvu išvyko į Santa Cruz miestą, kur kaip garo mašinų taisymo mechanikas mano išbūti apie 5 ménesius.

GRAŽUS ATSILIEPIMAS

Agronomas Šeštokas iš Chicagos rašo savo giminėms, gyvenantiems Berisse, kad kun. J. Margis su dideliu pasisekimu rodo lietuvišką filmą iš Argentinos lietuvių gyvenimo ir organizuoja Š. Amerikos lietuvių ekskursiją Argentinon.

VIEŠA PADĖKA

Reiškiu viešą padėką "Mindaugo" Dr-jos nariams, kurie veltui darbavosi prie Dr-jos namų remonto: darbo vedėjui J. Jasauskui, J. Intui, K. Pilkai, J. Stočkūnui, V. Stundžiai, A. Aurilai, T. Slapšiui, J. Martinkui, J. Grižui, J. Liepai, K. Marcinkevičiui, V. Auguliui, K. Janoniui, J. Gabriūnui, P. Ražanskui, J. Bukauskui, S. Oksui, E. Virbickui, J. Telmontui, J. Šiménui, K. Dagiui, E. Žagrakaliui, B. Marcinkevičiui, F. Žemaičiui, J. Ambražiūnui, J. Sislauskui, A. Žemaičiui, S. Glemžai, A. ir J. Voguliams, A. Jucui, P. Vaškui, A. Mikaliūnui, A. Steigvilai, J. Petroniui. Aukojusiems pinigais: A. Markevičiui 300 p., J. Martinkui 250 p., S. Oksui 200 p., E. Virbickui 150 p., ir po 100 p.: V. Auguliui, B. Skaržauskui, F. Griškai, J. Jasauskui, J. Kazlauskui; po 50: A. Mažuikienei, J. Petroniui, V. Stundžiai, S. Glemžai, T. Slapšiui, J. Amražiūnui, A. Mikaliūnui, J. Stočkūnui, P. Ražanskui, F. Žemaičiui, J. Jordan, K. Janioniui; S. Mikelaitienei 40 p.; po 30: J. Intui ir A. Stulpinui; po 20: J. Gabriūnui, J. Grižui, V. Radzevičienei, P. Vaškui, J. Šiménui, A. Trepšienei. A. Samauskui 10 p. Iš viso suaukota 2.230 p. Be nuošimčių paskolinusiems po 1000 p.: Br. Skaržauskui, E. Mažuikienei, J. Stočkūnui ir J. Kazlauskui; po 500: J. Martinkui, K. Pilkai, J. Guntuliui, F. Griškai, P. Ražanskui; J. Martinkui 800 p.; po 300: J. Telmontui ir A. Žemaitienei; po 200: J. Grižui, J. Intui, P. Vaškui ir P. Mekšriūnui; 150: K. Marcinkevičiui; 50: J. Ambražiūnui. Iš viso 8.900 pesų. P. S. Mikelaitienei už paaukotą šilkinę langų užuolaidą. Visiems reiškiu lietuvišką ačiū

M. Tamoliūnas
"Mindaugo" Dr-jos pirmininkas

MOKSLO UŽBAIGIMO ŠVENTĖ

"Mindaugo" Dr-jos ir Berisso lietuvių simpatizantai studentaį gruodžio 17 d. rengia mokslo metų užbaigimo šventę, kurioje bus įdomi dainų, piano ir kt. programa. Jie prašo tą dieną kitų lietuviškų draugijų nerengti parengimų. Kviečia visus moksleivius ir šiaip jaunimą šioje šventėje dalyvauti. Programa bus paskelbta véliau.

* **Petronėlė Jaškūnienė** su dukra Elena lankėsi pas savo gimines Joną ir Juozą Jaškūnus, gyvenančius Zaratėje.

Jėzuitų vyresniojo T. B. Krištanavičiaus išleistuvės, jam išvykstant iš Montevideo atgal į JAV-bes.

"KAUNO" KAVINĖS ATIDARYMAS

Neseniai įrengtoje ir gražiai išpuoštoje kavinėje "Kaunas", Brasil 800, 4 de Junio (prieš Lietuvių Salę) spalio 18 d buvo susirinkę labai daug lietuvių. Tai buvo kavinės atidarymo šventė. Nuo 5 iki 7 val. visi buvo veltui vaišinami. Lietuviai džiaugėsi savininkų geru skoniu, išpuošiant kavinės patalpas, ir linkėjo sekmės. „Kauno" kavinės savininkai yra **P. Vaitkevičius, St. Jaspelkis ir J. Zubrickas.**

SANTA FE

BUVO PAGERBTOS MOTINOS

Argentiniečiai spalio 11 d. mini kaip Motinos Dieną.Ta proga ir Santa Fe jaunimas gražiai pagerbė savo motinas. Iš ryto 10 val. buvo lietuviškos pamaldos. Buvo pasimelsta už gyvas ir mirusias motinas. Pamaldose bendrai visi sugiedojo keletą lietuviškų giesmių. Pamokslą apie motinos reikšmę pasaké iš Rosario atvykęs kun. K. Vengras MIC. Pamaldose dalyvavo taip pat ir keletas svečių iš Rosario: V. Seniūnas, A. Palaikis, A. Latvėnas ir R. Kriaučiūnas. Zavistauskų šeima svečiams surengé gražius pietus.

Po pietų 2 val. pas J. Cinską buvo lietuviškas pobūvis, kuriame buvo pagerbtos motinos. Gražiai padeklamavo Angelita Zavistauskaitė. Prie stalų padėjo V. Cinskaitė, O. Cinskaitė, Jurgelionių, Kalėdų, Cinskų ir kitos šeimos. Jaunimas pašoko lietuviškų šokių. Bendrai buvo sudainuota keletas lietuviškų ir Santa Fe lietuviams žinomų dainų. Santa Fe kolonija turi gal tik apie šimtą žmonių, bet moka visi bendrai švęsti šventes. Jaunojo Cinsko buvo įtaisytas garsiakalbis. Ši maža kolonija turi keleta gražių lietuviškų plokštelių, kurios nuo seniai yra stropiai saugojamos ir buvo pagrotos.

Atvykusius svečius gražiai priémė ir palydėjo p. Kaléda, o jo žmona Eugenija, padedant dukterims Nelidai ir Aldonai, jiems surengé gražią vakarienę. Teko nugirsti, kad gruodžio ménesį rengiamas dar didesnis pobūvis. — **Koresp.**

"GENEROLO BE ARMIJOS" ATSAKYMAS

į "A. L. Balso" žinutę.

"Dirbama ne iš to galo". Dėkui už nurodymą. Pradedama dirbti visų dalyvavusių pritarimu Lietuvių Bendruomenės rėmuose. Daugelis kitų nuolat ruošia savo tautiečiams įvairių sričių paskaitas. Bandyta kalbėti apie tai ir mūsų klubuose. Bet iš paskaitų néra biznio. Teko skaityti paskaitas kitataučiams ir jų tarpe kitų paskaitų klausyti. Mūsų tarpe tik minėjimai, baliai ir "asados" Tegul ir tai reikia. Bet bendro pobūdžio paskaitos taip pat ne pro šalį. Kodėl mes turėtumėm atsilikti nuo kitų?

Norima dirbti kaip galima. Nieko nenorima nuo darbo atstumti. Visus lietuvius, net priešingus, mylįs tautietis prašytų prisidėti savo sumanymais. Jieškoma ne armijos, kurią būtų neįmanoma suvaldyti, bet kelių dešimčių bendradarbių, kurie užkimštų mūsų gyvenime atsiradusią spragą.

* **Lietuvių Pranciškonų** pastangomis Toronte jau nupirktas sklypas lietuvių Prisikėlimo bažnyčiai. Bažnyčios statymui jau sutvarkyti visi formalumai ir tikimasi, kad greitu laiku Prisikėlimo bažnyčia bus pradėta statyti. Tai bus jau antra lietuviška parapija šiame mieste.

Villa Lugano Lietuvių Centras, minėdamas savo 27 metų sukaktį nuosavose patalpose, Tabarē 6950, V. Lugano, š. m. spalio 24 d. 20,30 val., šeštadienį rengia trečią

DIDELĮ VAKARĄ

Programą išpildys Racing Klubo iš Avellanedos čiuožėjai — patinadores.

Į tą nepaprastai įdomią programą kviečiami visi lietuviai.

VILLA LUGANO

GRAŽIOS LIETUVIŲ CENTRO METINĖS

Dr. J. Basanavičiaus Lietuvių Centras šį ménesį švenčia savo 27 metų gyvavimo sukaktį. Tokiai gražiai sukakčiai paminėti kelis kartus daromi specialūs parengimai. Pirmasis įvyko spalio 3 d. Tai buvo vermutas pagerbti kitų draugijų atstovus ir kartu aptarti bendrus lietuviško darbo reikalus. Šventés pradžioje, dienos reikšmę nusakydamas, trumpą žodį taré Lietuvių Centro pirmininkas p. L. Mičiūdas. Po pirmininko kalbos sukakties proga sveikino Berisso "Nemuno" Dr-jos pirm. Pr. Dulké, "Mindaugo" Dr-jos vicepirm. V. Stundžia ir SLA atstovas Pr. Stalioraitis. Visi linkėjo Lietuvių Centrui dar ilgai ir našiai gyvuoti. Pabaigai kalbą pasaké buvęs ilgametis Lietuvių Centro pirm. ir uolus veikėjas K. Mankus. Po kalbų svečiai su vietiniais darbuotojais pasivaišino ir pasikalbėjo, o jaunimas linksmai pašoko. Be minėtųjų, šventėje dar dalyvavo po du atstovus iš Berisso Draugijų. Telegramomis sveikino Šv. Cecilijos choras ir Lietuviškoji Radio Valandėlė "Lietuvos Aidai".

Spalio 10 d. Lietuvių Centro patalpose buvo nauja šventė, kurioje programą išpildė p. A. Mikelionienés vadovaujama vaikučių šokių grupė ir Berisso "Nemuno" Dr-jos vaidintojų būrys. Vaikučiai pirmoje dalyje pašoko keleta tautiškų šokių, susilaukdami iš publikos gausių plojimų ir pasitenkinimo. Po to „Nemuno" Dr-jos vaidintojai suvaidino linksmą komediją "El Naufrago Vincente". Komedija buvo suvaidinta ispaniškai ir sukėlė daug juoko. Programai pasibaigus, gausi lietuviška publika linksminosi iki ankstyvo ryto.

HURLINGHAM

NUOŠIRDI PADĖKA

Dėl š. m. spalio 3 d. pilnai pavykusio parengimo, kuris buvo skirtas Buenos Aires šiaurės lietuvių kolonijos bendrai vakarienei ir patriotiniam pasilinksminimui, ARL Bendruomenės Hurlingham Apylinkės Valdybos vardu už pasidarbavimą bendram lietuvių labui nuoširdžiausiai dėkoju "Laiko" redakcijai, p. J. Gliosui, p. V. Cibavičiui ir jo vadovaujamo seksteto dainininkams, p. Zakarauskaitei, p. Gurskaitei, ponioms Židelienei, Diminskienei, Senkutei Kornelevienei, Bražėnienei ir Dominienei, p. A. Žideliui, ARLB Centro Valdybos pirmininkui p. I. Padvalskiui ir inž. V. Gogeliui. Taip pat dėkoju "A. L. Balso" ir "Laiko" redakcijų atstovams už dalyvavimą ir gražiai pavykusio parengimo aprašymą. Dėkoju ir visiems dalyvavusiems įvairių draugijų veikėjams bei iš tolimesnių lietuviškų kolonijų svečiams.

Tas tikrai lietuviškas suvažiavimas mus įtikino, kad Lietuvių Bendruomenės Hurlingham Apylinkės susiorganizavimas yra reikalingas.

J. Nakutis

TEMPERLEY

PAVYKUSI PAVASARIO ŠVENTĖ

Š. m. spalio 11 d. pirmą kartą Temperley apylinkės istorijoje įvyko taip gausus ir kultūringas lietuvių susibūrimas — Pavasario šventė p. Morkūnų namuose. Apie 16 val. svečiai ARLB Temperley Apylinkės pirm. p. A. Repečkos buvo pakviesti prie p. Morkūnienės gražiai parengto stalo. Jis taip pat taré sveikinimo žodį. Po jo susirinkusius dar sveikino p. St. Mikelionis, ARLB Centro Valdybos vicepirmininkas, ir p. J. Nakutis, ARLB Hurlingham Apylinkės pirmininkas.

Įdomiausia šventės programos dalis buvo Pavasario Karalienės vainikavimas. Apie valandą laiko ėjo smarkios varžybos, norint surinkti kuo daugiausiai numerių būsimai karalienei. Porą valandų véliau p. A. Repečka pranešė publikai karalienės rinkimų rezultatus. Daugiausiai balsų gavusi ir tuo laimėdama Pavasario Karalienės titulą buvo p. Angelita Garbužaitė, o princesės — Jonytė Galinaitytė. Abi yra temperliškės. Vainikavimą atliko žinoma Temperley prekybininkė p. Salomėja Gotcaitienė, kuri padovanojo karūną ir juostą karalienei, o gražų rankinuką princesei. P. B. Maliausko padovanotas šokolado dėžutes p. A. Repečka įteikė abiems laimėjusioms po vieną, o p. Morkūnienė padovanojo ir pati įteikė abiems po šilkinę nosinę. Griausmingai plojant buvo tris kartus į aukštį pakeltos karalienė, princesė ir p. Morkūnienė. Baigus vainikavimo iškilmes buvo sugrotas griausmingas valsas karalienei ir princesei, kurios turėjo pačios išsirinkti šokėjus.

Antrasis įdomus programos numeris buvo tortos, kurį padovanojo p. O. Repečkienė, varžybos.

Įvairius šokius visą laiką grojo p. Strepko ir Augusto bandeonų duetas, pajvairinant p. V. Balčiūnui ir p. E. Radionovui. Šventės eigos įdomesnius momentus tinkamai uždokumentavo p. M. Kančauskienės foto aparatas. Šokiai ir dainos tęsėsi iki pusiaunakčio. Pageidaujama ir daugiau tokių įdomių parengimų. — Koresp.

PADĖKA

ARL B-nės Temperley Apylinkės Valdyba nuoširdžiai dėkoja šiems asmenims, prisidėjusiems prie Pavasario šventės surengimo: ponams Morkūnams už namus ir jų didelį pasiaukojimą ir maisto dovanėles, p. Vl. Cibavičiui už maisto dovanėles, p. Br. Maliauskui už dvi dėžutes šokolado, p. S. Gotcaitienei už vainiką, kaspiną ir rankinuką, p. G. Balčiūnienei už maisto dovanėlę, p. O. Repečkienei už tortą, p. p. Strepko ir Augustui už gražią muziką, p. Platakienei, p. G. Balčiūnienei, p. O. Repečkienei, p. Povilaitienei ir p. Liačienei už valgių pagaminimą, p. D. Galinaičiui, p. V Bartuliui, p. M. Povilaičiui už stalų parengimą, ponams V. Balčiūnui ir E. Radionovui už gražias dovanėles. kurios buvo labai įdomios šokius mėgstančiam jaunimui.

VALDYBA

Vytautas Dorelis „LAIKO" Atstovas ir uolus platintojas Urugvajuje.

SENIAUSIA TEMPERLEY GYVENTOJA

Jau virš 20 metų Temperley miestelyje gyvena senutė Kotryna Pačėsienė, kuri spalio 26 d. švęs savo 73 metų sukaktį. Ekonomiškai ji neblogai yra įsikūrusi: turi savo nuosavus namus, gražų sodą ir nemažą vištų ūkį. Visus savo namų darbus padaro pati, nes dar yra stipri tiek dvasia, tiek ir kūnu. Ji moka daug senoviškų lietuviškų dainų, kurias, pasitaikius progai, gražiai padainuoja. Be to, dar neapsileidžia jaunosioms, vikriai pašokdama polką ar suktinį.

Sukaktuvininkei linkime ilgiausių metų! — Koresp.

ROSARIO

IŠKILO BALTAS KRYŽIUS...

Užbaigus aukšto bažnyčios bokšto darbus, jo viršūnėje buvo iškeitas gražus didelis geležinis kryžius, kuris yra baltai nudažytas. Iš tolo jis baltuoja. Taigi lietuviška bažnyčia jau papuošta didžiosios pergalės ženklu. Iš oro bažnyčios sienos taip pat jau baltai blizga. Jau nutinkuota ir išbaltinta. Trūksta nutinkuoti tik pryšakys ir bokšto sienos. Viduj jau pradedami tinkuoti skiautai. Šiam darbui reikės daugiau laiko, bet tai jau bus vienas iš paskutinių darbų.

Parapijos namuose jau dedami langai ir durys. Taigi ir čia darbas jau eina prie pabaigos. Sienas pradeda net ir dažyti. Tik visi pagražinimo darbai dar vis trukdo, kad būtų galima sakyti BAIGTA.

Jau užsakyti 36 bažnyčios suolai. Mat, juk reikia iš anksto rengtis didžiosioms iškilmėms, kurios, Dievui padedant, turėtų būti ateinančių metų vasario 28 d. Kiti dalykai, kaip altoriai, stovylos, sakykla, Komunijos grotelės, dar neužsakyti, bet tariamasi dėl kainos.

Daugelis lietuvių iš Buenos Aires, Avellanedos, Berisso, Santa Fe ir iš paties Rosario jau yra aukoję šiai lietuviškai statybai. Būtų gera, kad ir tie, kurie dar nėra aukoję, ateitų savo parama į pagalbą, kad naujas lietuviškas centras greičiau būtų užbaigtas.

* Viktoras Bagdžius dalyvavo smarkiose motociklų lenktynėse, kurios buvo spalio 12 d. Lenktynėse dalyvavo geriausi motocklistai. Ankščiau V. Bagdžius buvo išsikovojęs net pirmą vietą ir gavo didelę taurę, kaip laimėjimo ženklą. Šiais metais nebuvo toks laimingas, nors visomis jėgomis stengėsi išsikovoti pirmenybę. Lenktynėms užsibaigus, mūsų tautietis turėjo pasitenkinti septintąja vieta. Kadangi rungtynės buvo labai svarbios, tai net iki 15 vietos buvo skirtos dovanos. Lenktynių žiūrėjo tūkstantinė žmonių minia.

* Ūdrų šeimą buvo aplankiusios įvairios ligos, bet jau dabar visi šeimos nariai baigia sveikti.

* Rosario Gyvojo Rožančiaus nariai ir narės spalio 4 d. atšventė savo metinę šventę. Tą dieną visi nariai pasipuošė savais ženklais. Gražus skaičius ėjo prie šv. Komunijos. Keletas naujų narių buvo įrašyta. Šv. Mišios buvo laikomos jų intencija. Po pietų savoje lietuviškoje žemėje buvo vermutas. Graži buvo diena, todėl ir žmonių susirinko didelis skaičius, lietuviškai pasilinksminęs savoje draugystėje. Buvo sunešta gražių dovanų, kurių laimėjimai davė gražaus pelno. Visas pelnas buvo paskirtas Bažnyčios Statybos Fondui.

MŪSU MIRUSIEJI

MIRĖ JONAS KISYLIUS

Spalio 7 d. po ilgos ir skaudžios ligos Muñiz ligoninėje, Buenos Aires, miré Jonas Kisylius. Velionis buvo gimęs 1899 m. sausio 22 d. Bučių km., Rokiškio apskr. Nuo savo amžiaus 24 metų jis dirbo Žemės Ūkio Ministerijoje. 1944 m. iš Šventosios uosto jis su šeima išvyko į Švediją, o 1947 m. atvyko Argentinon pas savo brolį B. Kisylių. Pradžioje dirbo A. Barzdžiaus įmonėje, o véliau INGRATTA bendrovėje. 1952 m. vasario mėn. susirgo ir buvo paguldytas Muñiz ligoninėje, kur išbuvo iki mirties. Dideliame nuliūdime paliko žmoną Olimpiją Kikilaitę Kisylienę ir mažametį sūnų Oskarą, brolį ir brolienę Balį ir Antaniną Kisylius. Spalio 9 d. su religinėmis apeigomis buvo palaidotas Chacarita kapinėse, Bs. Airese.

* Išnuomuojamas lokalas bet kokiai krautuvei priešais lietuvių bažnyčią.

Kreiptis į B. Goką, Mendoza 2249, Avellaneda.

* IŠNUOMUOJAMAS DIDELIS galponas, 16x8,20 m ploto, turįs elektros jėgą. Norint pats šeimininkas sutinka būti dalininku (socio) prie bet kokios įmonės steigimo. Kreiptis į "Laiko" Redaciją.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS"
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* OPTIKAS V. RASIČNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* MINKŠTU KĖDŽIU DIRBTUVĖ Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

* HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuviu, gimtadienio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu šventėiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

* Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas
SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)
4 de Junio

* MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY". Ivairiausiu madu šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

FOTOGRAFUOJU
organizaciju, šeimu ir pavieniu asmenu šventes bei kitus ivykius
Kreiptis laišku ar asmeniškai:
L. KANČAUSKAS,
Paso de Burgos 1783-Avellaneda

HORACIO CZOP
KIBIRŲ FABRIKAS
(Baldes y Canastos)
vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.
ISLETA 3317, Valentin Alsina
T. E. 20 - 9790

CASA "MITRE"
Laidotuvių aptarnavimas
Automobiliai vestuvėms
Ved. Stasys Albertas Timinskas
7 de Mayo 1901, 4 de Junio
(Prieš Poliklinika "EVITA")

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.

* „LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informaciju kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* „PENSION LITUANA", sav. Juozas Palgis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

* „ŽEMAITIJA". Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* KAZIMIERAS STANKŪNAS vasaros ménesiams išnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba. Dėl sąlygu kreiptis laišku i savininką arba teirautis „LAIKO" red.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, ivairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

KIEKVIENAS LIETUVIS GALI ĮSIGYTI TAUTINIŲ ODOS IŠDIRBINIŲ

Prieinamomis kainomis daromi albumai, piniginės, dekoratyvinės lėkštės. Gaunama pas: A. SAMAUSKĄ, Bouchard 285, Gerli, „Laiko" Administracijoje, c. 11 y 16, Villa Sastre, Temperley, „Mindaugo" Dr-joje, Napoles 4260, Berisso, Avda. Diana 202, Rosario.

5080

"KNYGŲ LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.

Buenos Aires — Avellaneda

JAUNIMO DRAUGIJOS POPIETĖ

Argentinos Lietuvių Jaunimo Dr-ja spalio 11 d., sekmadienį, Lietuvių Saléje, Avellanedoje, surengė gražią popietę-vakarą. Buvo suvaidintos net dvi komedijos: "Romantiškas vagis" ir „Saguté". Pirmojoje komedijoje vaidino p. Ant. Žekyté ir p. Ant. Slančiauskas, antrojoje — p. Alb. Kazlauskaité ir p. Zef. Jukневičius. Abi komedijas režisavo prityręs Vaidintojų Būrelio režisorius Z. Jukневičius, sufleriu buvo J. Simanauskas. Vaidintojai savo vaidmenis atliko tinkamai ir nuoširdžiai, kiek tai buvo galima padaryti dialoguose. Po vaidinmų buvo šeimyniškas pasilinksminimas.

ARLB AVELLANEDOS AP. JUDA

ALB-nės Apylinké š. m. spalių mėn. 11 d. "Laiko" skaitykloje susirinko visuotiniam susirinkimui. Šiame susirinkime buvo aptarta ne tik einamieji Apylinkės reikalai, bet susirinkusieji turėjo progos išklausyti įdomią paskaitą ir pasidžiaugti menine dalimi.

Po oficialiųjų dienotvarkės punktų dr. kun. A. Kleiva davė paskaitą tema: "Užjūrio lietuvių nuotaikos ir veikla." Kalbėtojas labai vaizdžiai nupasakojo lietuvių gyvenimo sąlygas bei jų kultūrinį veikimą Italijoje, J. A. Valstybėse ir Kanadoje, ypač pabrėždamas lietuviškųjų parapijų ir vienuolijų reikšmę lietuviško bei kultūrinio darbo bare. Paskaita susirinkusių buvo išklausyta su dideliu susidomėjimu.

Meninėje dalyje pasirodė p. A. Apanavičiaus vadovaujamį jaunieji skautai. Mažieji pipirai: Zablockis, Remeikis, Blumbergas ir Apanavičius padeklamavo gražių eilėraščių. Jaunųjų pastangos susirinkusių buvo labai šiltai priimtos ir gražiai įvertintos.

Po to susirinkimas aptaré šalpos, veiklos ir kitus einamuosius reikalus. Šalpos reikalu referuodamas Apylinkės pirmininkas p. J. Gliosas pakviečia aukos forma padėti paramos reikalingiems sergantiems tautiečiams p. p. Klimavičiui ir J. Markevičiui. Šis kvietimas dalyvaujančių buvo labai nuoširdžiai priimtas ir vietoje suaukota 111,— pezų. Ši suma nutarta paskirti pusiau abiem tautiečiam. Be to, Pijus Gudelevičius p-nui J. Markevičiui paaukojo kostiumą. Tenka pabrėžti, kad ši Apylinké jau ne pirmą kartą prisimena sergančius tautiečius. Apylinkės atstovės jau lanké sergančiuosius ir ateityje, kiek tik jėgos leis, juos lankys. Manoma, kad šis taip kilnus ir gražus darbas persimes ir į kitas B-nės Apylinkes bei visas lietuviškas organizacijas, o tada, būkime tikri, kad neliks nė vieno sergančio tautiečio, kuris jaustųsi pamirštu. O sergančiam nieko nėra liūdniau, kaip jaustis visų užmirštu.

Kas liečia kultūrinį veikimą — bendradarbiaujant su skautais, rengiamasi Kariuomenės Šventė-minėjimui. Ta pačia proga Apylinké ruošia pastatyti gražų lietuvišką veikalą.

Po susirinkimo dayviai skirstėsi pasisėmę gražių minčių ir pakelta nuotaika turėję progos taip gražiai kultūringai ir bendrai praleisti popietį. Manoma, kad ir ateityje ši Apylinké krutės, veždama gilią vagą kultūrinio bei visuomeninio darbo bare. **Bs.**

BUVO PAKARTOTAS "ATŽALYNAS"

Su dideliu pasisekimu Lietuvoje buvo statoma Kazio Binkio 5 veiksmų pjesé "Atžalynas" lietuviškuose teatruose. Nemažesnį pasisekimą šis veikalas turėjo ir tremties stovyklose susikūrusiuose teatruose, o dabar po pasaulį išsibarsčiusiose lietuviškose kolonijose. Beveik visos didesnės lietuvių kolonijos, jei tik leidžia vietos sąlygos, stengiasi "Atžalyną" parodyti scenoje, nes iš tikrųjų pjesės autorius veikalui yra davęs ne tik tinkamą formą, bet ir gilų turinį, iškeldamas pasiaukojimo, artimo meilės ir kilnumo pavyzdį.

Didelį darbą Argentinos lietuvių kolonijoje atliko Lietuvių Tautinis Ansamblis DAINA, suvaidindamas "Atžalyną" ir tuo pačiu mūsų kolonijai parodęs, kad ir mes galime duoti stiprių ir gerų veikalų. Pirmą kartą "Atžalynas" buvo suvaidintas rugsėjo 19 d. Lietuvių Saléje, Avellanedoje. Po visai trumpo laiko spalio 18 d. toje pačioje saléje buvo šis veikalas pakartotas. Tiek pirmą, tiek ir antrą kartą publikos buvo pilnutélė salė, tuo įvertindama dideles Dainos Ansamblio pastangas ir kartu įrodydama, kad didesniems meniniams pastatymams mūsų kolonija visu nuoširdumu pritaria. Pats veikalas sudaro sau garsą, o jo tinkamas ir be priekaištų apipavidalinimas patrauké net ir tokių žmonių, kurie paprastai vaidinimuose nesilanko.

Apie veikalo vaidybą jau buvo rašyta. Tektų tiktai pažyméti, kad šį kartą vaidintojai su tokiuo pat įsijautimu savo vaidmenis išgyveno, kaip ir anksčiau, o stipri režisoriaus p. J. Valentino ranka buvo taip pat jaučiama ištisai per visą veikalą. Vaidinime buvo svečių ne tik iš tolimų Buenos Aires apylinkių, bet net iš Berisso ir Rosario. Būtų gera, kad atsirastų galimybių šį veikalą ir kitose mūsų kolonijose parodyti scenoje. Tuo tektų pasirūpinti ypač stipresnių kolonijų vadovams.

PRIEŠ PERSEKIOJIMUS UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

Neseniai susiorganizavo įvairių tautybių, kilusių iš už geležinės uždangos, komisija, kurios tikslas vietos gyventojams parodyti komunizmo pavergtųjų kančias ir sunkų gyvenimą. Komisijon įeina LIETUVIŲ, kroatų, čekų, lenkų, slovakų, slovėnų, vengrų, ukrainiečių ir net kinų atstovai. Komisija yra pramačiusi nuo lapkričio 15 d., sekmadienio, iki lapkričio 22 d. Llavallol įvairių tautų pasirodymus. Šv. Pranciškaus bažnyčioje, Llavallol, bus bendros pamaldos už kenčiančius Tylinčios Bažnyčios narius ir persekiojamuosius kraštus, o 15 val. bus sporto ir kiti pasirodymai. Taip pat kiekvieną dieną parapijos saléje įvairių tautų pranešimai apie savo kraštus. Lapkričio 22 d., sekmadienį, 10 val. toje pačioje bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos, o po to eisena su visų tautų véliavomis į Eucal-Echea, kur bus vieša visų tautų šventė. Bilietai nuo 3 iki 15 pesų. Juos galima gauti ir "Laiko" Administracijoje.

Pirmajame pasitarime iš lietuvių pusės dalyvavo gen. T. Daukantas ir P. Gudelevičius. Komisijon buvo pakviestas gen. T. Daukantas.

Lietuviams reikėtų šiose iškilmėse nuoširdžiai dalyvauti, kad mūsų tauta būtų tinkamai atstovaujama ir kad mūsų tautos kančios kitiems labiau paaiškėtų.

TEMPERLEY „A U Š R O S" CHORAS
1953 m. spalio 31 d. 20,30 val., šeštadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengia

VIEŠA VAKARA

Programoje: 2-jų veiksmų komedija **„Paskolink man savo žmoną"**, choro dainos, deklamacijos ir kt. Vadovauja **Ig. Valantinavičius.**

Po programos — ŠOKIAI, grojant "MONTECARLO JAZZ" orkestrui.

VISI KVIEČIAMI PAŽIŪRĖTI NAUJŲ JĖGŲ PASIRODYMO

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Naujajai "Laiko" spaustuvei ir "Laikui" aukojo šie Naujieji Rėmėjai:

$ 50: A. Korsakas.
$ 30: J. Rudėnas.
Po $ 20: P. česna, L. Lengvelis. A. Matukas, A. Rastenienė ir P. Sakalauskas.
$ 13: A. Čipinys.
Po $ 10: J. Berteška, J. Čekanauskas, P. Cibavičius, E. Orlovas, V. ir P. Rastauskai, R. Šakalys ir K. Zelepūgaitė.
Po $ 5: S. Gerulauskienė, O. Krisiūnaitė, J. Simanavičius ir J. Šiušis.
$ 1 (Uruguay): A. D. M.

Visiems Gerbiamiesiems Rėmėjams, prisidėjusiems prie mūsų kolonijos spaudos kilimo, Spaustuvės Administraciją ir "Laiko" Redakcija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

KULTŪRININKAI GRAŽIAI VEIKIA

Šių metų spalio 11 d. įvyko antrasis kultūrininkų susirinkimas. Aktualia tema "Lietuvybės gaivinimas Argentinoje" kalbėjo p. J. Vedegys. Paskaita sukėlė daug diskusijų ir reikšmingų pasisakymų. Kaip paskaitos išdava — nutarta pavesti p. J. Vedegiui organizuoti mokytojų kadrą, kuris véliau perimtų mokyklų organizavimo rolę.

Per šį susirinkimą buvo galutinai išrinkta valdyba, susidedanti iš p. gen. T. Daukanto, J. Vedegio ir p. Babronienės. Sekančiam susirinkimui, kuris įvyks šių metų lapričio 15 d., pakviestas skaityti paskaitą kun. dr. A. Kleiva, MIC tema: „Jaunuomenės aukléjimas pagal charakterius".

Linkime naujai Valdybai kruopščiai ir sekmingai varyti gilią vagą kultūros darbe.

PRAMONININKAI IR PREKYBININKAI ORGANIZUOJASI

Spalio 9 d. p. Br. Eidukonio namuose buvo susirinkusi Organizacinė Pramonininkų ir Prekybininkų Sąjungos Komisija aptarti tolimesnės veiklos gairių ir pasitarti didesnio ir gyvesnio organizavimosi reikalais. Buvo nutarta laikinai pasitenkinti sudarant Buenos Aires miesto centre tik klubą, kuriame būtų galima visiems patogiai susirinkti ir daugiau narių savo tarpan sutraukti. Šiuo metu tam tikslui ieškoma patalpų.

RIMTŲ IR GRAŽIŲ VAIDINIMŲ

mėgėjuose su nemažu susidomėjimu laukiamas dar Buenos Airese niekur nestatytas ir nevaidintas St. Žemaičio 3-jų veiksmų veikalas **„Leitenantas Antanas"**. Veikale iškeliami pareigos ir meilės klausimai, kuriais paliečiama dviejų jaunuolių gyvenimo saitai. Minėtų klausimų atomazga veikalo pabaigoje, laimingu įvykių sutapimu, išsisprendžia laimingai. Šį sunkoką veikalą suvaidins, lapkričio 21 d. (šeštadienį) Kariuomenės Šventėje, jau eilėje vaidinimų gražiai pasirodę Bendruomenės vaidintojai, režisuojant p. Derenčiui.

PADĖKOS ŽODIS

Po rimtos operacijos sugrįžus namo iš Vokiečių ligoninės ir šiek tiek sustipréjus, jaučiu būtiną pareigą nedelsiant padėkoti mane lankiusiems prieteliams: Arg. L. Balso redaktoriui už atlankymą ir kraujo davimą operacijos dienoj, V. Andriuškai už parvežimą savo autu iš ligoninės namo, inž. J. Ramanauskui, B. Šerkšnui, K. ir Onai Balčiūnams, inž. A. ir Irenai Skaramai, Dr. kun. K. Černiauskui, V. Grigaičiui, E. Ryliškiui, Alvyrai ir Palmirai Sprindytėms, inž. R. Winekker, inž. agr. entomologui N. ir Marijai Kormilev, inž. V. ir Tamarai Gogeliams, Liet. kar. majorui p. Bandžiui, p. O. Deveikienei už atlankymą ir puokštę gėlių, V. ir Genei Macaičiams, B. ir V. Survilams, St. Povilonui, E. Dominui, A. Tuménui, J. Bražėnui, K. ir Aldonai Černiauskams, M. ir Marijai Galeckams, Arg. Liet. Bendruomenės Avellanedos Apylinkės Valdybai už raštiškai pareikštus linkėjimus, atlankiusiems mane St. ir Emilijai Januliams, J. Vilimui, B. ir Liudai Švedams, Ign. Padvalskiui ir visiems, atjautus bei pareiškus prietelišką žodį, nuoširdžiai dėkoju.

Antanas Korsakas

PADĖKA

P. Pranui Liuoliai už padovanotas "LAIKO" knygynui įdomias knygas ir žurnalų koplektus nuoširdžiai dėkoja

Knygyno Ved-jas.

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL — Franqueo Pagado Concesión Nº 4289 — Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50.
Urugvajuje met. 5 nr. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

23 DE OCTUBRE 1953 — VI METAI — Nr. 101

PADĖKA

Arg. Liet. B-nei, Avell. Ap. ir visiems auktojoms, per minėtos Ap. susirinkimą gausiai aukojusiems ir parėmusiems mane pinigais ir rūbais, nuoširdžiai dėkoju

Jonas Markevičius,
Hosp. Muñiz.

A. a. Barbora Mažeckienė, mirusi spalio 3 d. (Apraš. pr. „Laiko" numery).

* **Teresė Aleksienė** neseniai artimųjų būrelyje atšventė savo vardo dieną. P. T. Aleksienė yra daug nusipelniusi, pagelbėdama lietuvaitėms, kurios atvykdavo iš Lietuvos. Pas ją jos rasdavo motiniška globą ir apsaugą nuo neįprastų didmiesčio pavojų.

* **E. ir K. Runimai** spalio 25 d. švenčia savo vedybinio gyvenimo 17 metų sukaktį. Jie abu yra uolūs vaidintojai ir režisoriai, suruošę nemaža vaidinimų. Abu taip pat dalyvauja Dainos Ansamblyje.

* **Sofija Sakalytė** iš Villa Ballester, Dora ir Joana Sakalytės iš Avellanedos išvyko į Sublime praleisti švenčių, kurių šiuo metu buvo gana gausu.

* **M. Kekutis**, turįs Kordobos kalnuose viešbutį, buvo atvykęs įvairiais reikalais į Buenos Aires. Čia jis aplanké savo draugus ir pažįstamus.

* **Paulius Savickas**, uolus Šv. Cecilijos choristas, šiomis dienomis grįžo pas savo tėvus iš karinės tarnybos, kurią atliko Neuquen.

* **J. Remeikis**, gyv. Piñeyro, neseniai užbaigė dviejų aukštų namą ir persikėlė į jį gyventi. Ten pat jis turi gerą drabužių siuvyklą su didele klijentūra.

* **P. Andrijauskienė** buvo atvykusi iš Rosario aplankyti savo dukters ir žento Sigitos ir Stasio Jaspelkių.

* **S. Derenčius**, gyv. Avellanedoje, pradėjo statytis nuosavą namą Lomas de Zamora mieste, kur neužilgo žada su šeima persikelti gyventi. P. S. Derenčius ir jo dukté Milda dažnai pasirodo lietuviškuose vaidinimuose.

* **Paulius Jalinskas**, atlikęs karinę tarnybą Campo de Mayo, sugrįžo pas savo tėvelius.

ŠEIMOSE

PAKRIKŠTYTA LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Alicia Beatričė Bukauskaitė, Bertos Pakarklytės ir Prano Bukauskų dukté, spalio 11 d buvo pakrikštyta Aušros Vartų bažnyčioje, Avellanedoje. Krikšto tėvais buvo Valerija Pečiūraitė ir Jonas Bukauskai.

* **Adelė ir Klemensas Juškevičiai**, gyv. El Palomar, džiaugiasi susilaukę šeimos prieauglio — antrosios dukrelės.

* **Inž. B. Baranauskui** buvo padaryta gerklės operacija. Gydosi savo namuose.

* **Juozas Pliuščiauskas**, gyv. Peru 1838, Avellaneda, po apendicito operacijos grįžo į namus, bet dabar gavo kraujo užkrétimą ir gana sunkiai serga.

* **Beatričė Kerbelienė**, "Laiko" bendradarbė ir dramos vaidintoja bei režisorė, yra paguldyta "Evita" ligoninėje, Lanus, kur jai buvo padaryta operacija. Linkime greitai pasveiktį ir vėl grįžti prie savo šeimos bei visuomeninių darbų.

* **Romualdas Lisauskas** turėjo dvi dideles skilvio ir kepenų operacijas. Gydytojų prižiūrimas baigia sveiktį savo namuose.

* **Veronika Mažiulytė** jau kuris laikas serga ir gydosi c. Uriarte 870, Bs. Aires.

* **Spalio 24 d. Lietuvių Aušros Vartų** par. bažnyčioje, Avellanedoje, bus iškilmingos gedulo pamaldos už a. a. Klemensą Šinkūną. Visus gimines, artimuosius ir pažįstamus pamaldose kviečia dalyvauti velionio dukterys Emilija, Liudvika, Anelė ir Konstancija Šinkūnaitės.

* **Antanas Pigaga** serga ir guli ligoninėje General Rodriguez, P-on. 5 ir ruošiasi gerklės operacijai.

*

Pranešu giminėms ir pažįstamiems, kad po sunkios ir ilgos ligos š. m. spalio 7 d. 22,10 val. miré mano mylimas vyras ir geras tėvelis

JONAS KISYLIUS

Giliame liūdesy

Olimpija Kisylienė ir sūnus Oskaras
Antaniną ir Balys Kisyliai

Gilaus liūdesio valandoje, mirus brangiam vyrui ir tėveliui

JONUI KISYLIUI,

jo žmonai Olimpijai ir sūneliui Oskarui reiškiame gilią užuojautą

Diminskiai

Arg. Liet. B-nė, Avellanedos Apylinkė š. m. lapkričio 21 d. (šeštadienį) 20 val. rengia didelį ir iškilmingą

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

Programoj:

1) Atidarymas ir Garbės Prezidiumo kvietimas,
2) Paskaitos: gen. T. Daukantas ir kpt. V. Diminskis
3) Garbės Prezidiumo narių žodis
4) Deklamacijos — Z. Vanagaitė ir j. skautai
5) Kariškos Dainos — išpildo Šv. Cecilijos Vyrų Choras, vadovaujams muz. V. Rymavičiaus.
6) 3-jų veiksmų vaidinimas: „Leitenantas Antanas".

Po programos ŠOKIAI

Kviečiame visus tautiečius savo atsilankymu prisidėti prie mūsų kariuomenės herojinių žygių prisiminimo ir pagerbimo.